No. 2491 Zaterdag 17 October 1931. 48ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad : Pastorie San Mateo, Tel. 413.
Administratie : St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50 voor elken regel meer 10 cts.

Moderne huwelijksmoraal.

Als een staaltje van verwording in onze hedendaagsche maatschappij, hebben we in de laatste maanden kunnen lezen van een aantrekkelijke badplaats, waarvan o.a. een der attracties was, dat men binnen drie uren klaar kon zijn met een echtscheidingsproces. Onze plaatselijke neutrale pers, hoe bescheiden ook met illustraties, vergeet niet de conterfeitsels te plaatsen va[illegible]eronen die in echtscheidingsproce[illegible] records geslagen hebben. Ee[illegible]aatste kabelberichten bracht ons de eischen van een dame (sic) in de nieuw gekozen Spaansche cortes, die al op heel gemakkelijke condities, in het bijzonder voor de vrouwen de echtscheiding wilde hebben ingevoerd.

Dat is, zooals we straks zullen zien een noodzakelijke zegening van de revolutie. En wufte wereldschgezinde plaatsen waar men noch aan God noch aan gebod denkt, beginnen al een concurrentiestrijd met elkaar in het aantal echtscheidingen en winnen daarin merkelijk aan beruchtheid.

De ontkenning dan ook van God en zijn gebod moet den weg banen voor de negatie van alles wat de mensch ook door de natuurwet omtrent het huwelijk weten kan.

Uit de Encycliek van Z. H. Paus Pius XI, over het huwelijk blijkt zonneklaar, dat wie een huwelijk meent te sluiten zonder inachtneming van die inwendige wet, welke het wezen des huwelijks bepaalt, geen huwelijk aangaat, maar een ongeoorloofde verbintenis geheel in strijd met Gods verordening.

Rechtsgeleerden en wetboeken hadden dan ook tot nu toe de duurzaamheid van het huwelijk voorzien.

Prof. C. Asser van Leiden schreef in zijn handboek voor het burgerlijk Recht dat het huwelijk is de vereeniging van man en vrouw tot een duurzaam gemeenschappelijk levensdoel. Zoo bevatten ook het z. g. Code Napoleon, het Nederlandsche burgerlijke wetboek en het Duitsche bürgerliches Gesetzbuch vele voorschriften, waaruit blijkt, dat de familie en dus het huwelijk opgevat als iets blijvends, wordt beschouwd als fundament der maatschappelijke inrichting.

Verschillende bepalingen zijn ook in de wetboeken opgenomen, opdat er geen twijfel zou kunnen bestaan omtrent de rechtskracht der aangegane duurzame wederkeerige verplichtingen. Weliswaar strijdt hiermede het toelaten van echtscheiding als wettig, doch door allerlei verordeningen streefde men er naar deze ontbinding te beperken en het lichtvaardig en zonder reden breken van den huwelijksband te voorkomen.

In de wetgeving van vele Europeesche Staten lag dan de duurzaamheid van het huwelijk besloten als grondslag voor de verdere bepalingen.

De reeds genoemde Brief echter over het christelijk huwelijk vestigt er de aandacht op, dat het moreele gezag van de natuurwet reeds in werkelijkheid door velen verworpen werd. Eenlingen hebben dit het eerst gedaan en het Russische burgerlijke gezag heeft nu de uiterste gevolgtrekkingen getrokken uit hun leer.

Het huwelijk en het stichten eener familie wordt als louter privaatzaak aan de beslissing van ieder overgelaten. De burgerlijke gemeenschap registreert slechts het feit, dat twee willen samenleven.

Bebel zeide reeds: De huwelijksverbintenis is een persoonlijke en de tusschenkomst van welken beambte ook is overbodig.

Verder moet de mensch met betrekking tot zijn hevigste drift geheel vrij zijn, zooals bij de uitoefening van zijn natuurlijke vermogens.

Dit is de volmaakte ontkenning van de natuurwet.

Bebel noemt tenslotte onscheidbaarheid juist onzedelijk daar zij een ondragelijken band bestendigt, den mensch dus in zijn vermogens bindt.

De Belgische socialist Volders sprak in 1892 een redevoering uit (*Le Peuple*, Maart 1892) waarin hij letterlijk zegt, dat het huwelijk een onzedelijke instelling is. De afschaffing ervan zou slechts gelukkige gevolgen hebben

Guesde, een Fransch socialist schreef in zijn Catéchisme socialiste: De betrekkingen tusschen man en vrouw kunnen zoo vrij zijn, zoo veranderlijk en menigvuldig als de verstandelijke betrekkingen tusschen personen van hetzelfde of verschillend geslacht.

En Bebel bekroont de serie van ontkenningen weer met het brute en gemeene woord: Man en vrouw zijn slechts dieren; kan er onder dieren sprake zijn van een huwelijk en van een onverbreekbaren band? (Die Frau). Dit woord is wel kenschetsend uit den mond van een groot-meester van het socialisme!

Voor de vrouw blijft er dus niets anders over dan zich tot voorwerp van begeerlijkheid te laten maken en zich te laten wegwerpen, nadat de man aan zijn zinnelijk speelgoed verzadiging vond. De communisten in Rusland hebben dan ook deze huwelijkstheorie in de praktijk omgezet. De Sovjet regelde door de wet de nieuwe leer. Volgens art. 52 van de huwelijkswetgeving schept het kerkelijk huwelijk geen verplichting voor de partijen.

Art. 87 voorziet in de ontbinding zelfs wanneer één partij deze wenscht.

Het is de volledige communistische gedachte doorgevoerd, dat er tusschen de gemaenschap en den enkeling geen enkel ander verbond, noch van 't gezin, noch van den Staat mag treden.

Een gezinshoofd is er aldus niet meer; de vrouw draagt ook niet meer den naam van den man en behoeft hem niet naar zijn woonplaats te volgen. Scheiding kan plaats vinden op den dag van het z.g. huwelijk zelf. Plichten ten opzichte van elkaar bestaan er niet meer. En zoo waagde Alexandra Kollontai te vragen op een conferentie te Oslo; het christelijk huwelijk beteekent de blijvende vereeniging van man en vrouw en hun afscheiding van de volksgemeenschap Kan dat het ideaal zijn voor ons, communisten? Zeer stellig niet! Het huwelijk in de sovjet is dus slechts 'n tijdelijk iets en er is geen ware levensgemeenschap tusschen de echtgenooten.

Dit laatste neemt tegelijk ook de behoefte weg die gemeenschap of liever de levenswaarde der gemeenschap tusschen man en vrouw te doen gelden en kinderen te kweeken en lief te hebben: „Wij moeten de vrouw veroveren en in haar de egoïstische moederliefde dooden. De vrouw die haar kinderen bemint, is als het wijfje van een hond" (*Comm. Congres* 16 Nov. 1924).

De schijnbare monogamie, wordt dóór deze Russische praktijken tot een ongeordende polygamie van successieven aard volgens de uitdrukking van de Bonald. Wat bij de oude beschaafde volken vrijheid was wordt door de moderne overbeschaafde een dwaasheid.

2000 jaar voor Christus wijzen artikelen in het wetboek van Hammourabi reeds op de monogamische inrichting van de toenmalige maatschappij in het Oosten. In Egypte was monogamie een regelmatige instelling. China en het oude Indië kenden maar één wettelijke vrouw: maar de Russen breken met de traditie der menschheid geworsteld in het natuurrecht en verlagen man en vrouw tot zelfs lager dan het dier, dat volgens zijn instinct nog ouderlijke plichten vervult.

Wel ver hebben de Bolsjewisten de marxistische opvatting doorgevoerd, door Engels verkondigd, die het private huishouden tot een gemeenschappelijke industrie reduceert en de sociale en economische eenheid, welke familie heet, wil doen verdwijnen.

Hoofddoel voor den nieuwen mensch wordt de economisch en sociale arbeid en het zal voortaan niet meer zijn, dat de vrouw haar volkomen levenstaak vind in het huwelijk.

Vernietiging dus van alle tot nu toe erkende christelijke en natuurrechtelijke waarden sluit de communistische theorie omtrent het huwelijk in, terwijl een vrijheid vooral aan de vrouw wordt verleend, welke slechts een diepe onderwerping beteekent aan den zinnelijken man en het eigen zingenot.

Vernietiging ook van het begrip der menschelijke vrijheid; vrij is nu slechts hij, die al zijn natuurlijke krachten uit kan leven. Zoo kan men ook elken oeros vrij noemen, die in onmetelijke prairiën, rondzwerft; en toch hij volgt slechts slafelijk zijn instincten.

Over die vrijheid, durven, afgezien van alle economische theoriën, ook vrouwen op de grofste wijze te schrijven.

Zoo beweerde een vrouw in het populair-wetenschappelijk Bijvoegsel van het Hollandsche socialistische blad *Het Volk*, dat „het ideaal voor een vrouw te vinden zou zijn in het oude Griekenland, waar de moeder te vinden was binnen het gesloten huis, maar waar de vrouw in vrij verkeer stond met de mannen wier vriendin en raadgeefster zij was, krachtens het verstand, de schoonheid en de ontwikkeling, welke zij bezat. Voor die schrijfster is dus de prostituée hooger te stellen, dan de moeder, die voor den man kinderen voortbrengt.

Het Christendom daartegen knevelt de vrouw, volgens diezelfde schrijfster, en heeft de vrouw twintig eeuwen lang als een onnoodig en verdrukt schepsel doen leven.

Nu echter begint volgens haar de vrouw ook getroffen te worden door de stelling, dat de vrouw niet noodzakelijk monogaam is.

Zij is dan vrij, juist als de man en kan monogaam of polygaam zijn volgens haar keuze en van huwelijksband is geen sprake meer.

Het mag wel duidelijk zijn, dat de Russen nu slechts tot in zijn uiterste gevolgtrekkingen doorvoeren, wat reeds lang openlijk geschreven en in praktijk werd gebracht; In 1898 schreven Belgische socialisten als Destrée en Van der Velde: er is niets onzedelijks in de gedachte, dat het huwelijk in de toekomst andere vormen zal aannemen. De vrije liefde schijnt in strijd met de gewoonte, maar niet met de rede . . . Daarom moet de vrouw, wil ze vrij worden, zich onttrekken aan de voogdij van de Kerk.. De vrije liefde wortelt voor den proletariër in het midden, dat hem omgeeft.

Zoo staat vrouw Kollontaï niet alleen, doch sluit waarlijk een reeks van voorvaderen af van internationaal gehalte en ze weet een poëtische vorm te geven aan een satanische gedachte in „de liefde der werkzame bijen"; in den bijenstaat heeft zij blijkbaar het ideaal gevonden voor de nieuwe gemeenschap; gezamenlijke economische productie, ook van kinderen. De kinderen worden immers voor de gemeenschap voortgebracht om de algemeene welvaart weer te bevorderen. Voor hooger belangen zijn ze niet bestemd.

Waarom dan ook niet zieke en gebrekkige kinderen opgeruimd, wanneer ze geen productieve kracht aan de gemeenschap kunnen toevoegen en haar welvaart slechts belemmeren?

Behalve de vrouw zijn dan ook in Rusland vooral de kinderen slachtoffer van de nieuwe huwelijkspraktijken.

Officiëel zwerven er nog 330.000 kinderen ouderloos rond; voor 1 Januari 1927, toen de nieuwe huwelijkswetgeving van kracht werd waren het er enkele millioenen. In 1923 schreef Lenin's weduwe: wij hebben zeven tot acht millioen daklooze kinderen en 80.000 ervan zijn in toevluchtshuizen ondergebracht.

In 1929 schatte Prof. Posnychew de zwervers op circa één millioen!

Van af hun achtste jaar worden de kinderen politiek opgevoed. Als ze 17 jaar zijn treden ze in de jeugdgemeenschap. Van deze jongelingen schreef vrouw Smidowitsch in de Prawda: Geen jeugdlid denkt er aan zich in geslachtszaken eenige beperking op te leggen.

De zoogenaamde vrijmaking der kinderen van het gezinsverband heeft in de praktijk tot de ergerlijkste dingen geleid.

In een der nummers van haar opvoedkundig maandblad moest de weduwe van Lenin bekennen, dat de communen, maar nergens wettelijk worden beschermd.

In het voorjaar van 1930 kwam dit duidelijk uit op congressen die door de „gemeenschaps"-kinderen werden gehouden.

Daar bleek, dat kinderexploitatie veelvuldig voorkwam. Dit is ook een vrij natuurlijk, bijna noodzakelijk gevolg van een systeem, dat kinderen slechts beschouwd als krachten van arbeidsproductie voor de gemeenschap. Omtrent arbeidsduur, soort van arbeid, rusttijden, ouderdomsgrens voor zwaren arbeid, arbeidsvergoeding bestonden de schromelijkste mistoestanden. De redacteur van de Russisch-evangelische „Pressedienst" te Riga, dr. Oscar Schabert gaf daarover onstellende cijfers.

Waar elke rem van natuurlijke of goddelijke wet ontbreekt zijn deze verschijnselen niet toevallige doch noodzakelijke gevolgen en toonen zij de verderfelijkheid van het stelsel aan waaruit zij voortkomen.

Als dan die kinderen tot zekere rijpheid zijn gekomen, „moet ieder vrouwelijk jeugdlid, waarop de keus van een der jonge mannen viel, zich alles laten welgevallen en ten slotte verschijnt de dokter als principieel einde van deze verhouding".

Geen wonder, dat een andere communistische persoonlijkheid, Bucharin, zeide: onze gemeenschapsgestichten en de dorpen zijn haarden van misdaad, van ongetemde uitspattingen en van dronkenschap.

Is dit het beeld van de opgroeiende jeugd in theorie en in praktijk en van de vrouw, dan wordt het tijd te breken met elke toegefelijkheid tegenover vijanden van het christendom op het gebied van huwelijkswetgeving.

Christenen moeten verklaarde vijanden zijn van de belagers van het schaamtegevoel, willen ze niet onvermijdelijk ook daar belanden, waar het Bolsjewisme aankwam, bij de totale verdierlijking van het menschelijk leven.

West-Indie en Luchtvaart.

Onder dit hoofd lezen we in het Koloniaal Weekblad van de Hr. Schmülling het volgende:

Aan een zeer lezenswaard en instructief toestandsbeeld door dr. P. Catz te Amsterdam geschreven in begin Juni over Britsch W.-Indiën in den „Wirtschafsdienst' van 12 Juni 1931 (Duitsche tegenhanger van den Engelschen „Economist', en van het „Board of Trade Journal" te Londen) zij het navolgende ontleend ter illustratie van en als commentaar op wat het opschrift zegt en dat alleszins waard wordt geacht om in ruimere Nederlandsche kringen bekend te worden gemaakt.

„Sinds het verdrag tusschen Kanada en West-Indië van 1925 en sinds de invoering van een westindische scheepvaartlijn door de Canadian National Steamschipcompany keeren zich de westindische koloniën steeds meer naar den kanadeeschen markt. Op de westindische conferentie van Juni 1930 te Trinidad werd besloten, den handel met Kanada nog intensiever te verzorgen en te verstevigen; voor dat doel werd eene handelsdelegatie gevormd, welke de mogelijkheid van den kanadeeschen markt nauwgezet zouden onderzoeken. Echter zijn het de *Vereenigde Staten* die nog steeds het *economische leven* in de Karibische zee *beheerschen*, vooral in de westelijk gelegen koloniën, zooals Jamaica en Honduras en voorts nog in de Bahama's tot Bermuda toe. Zij hebben daar niet alleen het grootste gedeelte van den buitenlandschen handel tot zich getrokken, maar beheerschen ook het bankwezen, het belangrijke toeristenverkeer en het hotelbedrijf. *Ook de voor het geheele gebied commercieel zoo waardevolle luchtverbindingen zijn bij uitsluiting niet-Britisch.* De Amerikaansche Pan American Airways Ltd. heeft in samenwerking met de geweldige N. Y. R. B. A.-lijn n.l. de verbinding tusschen New York--Rio—Buenos Ayres vormende, door snelle vervolmaking thans een gecompliceerd en goed georganiseerd luchtnet in het leven geroepen, dat de belangrijkste Britsche gebieden insluit en eerlang zal ook eene Fransche luchtlijn eenige eilanden bedienen. Deze gang van zaken moet voor Engeland zonder twijfel een groote belasting, te verstaan als zwaar blok aan het been of hinderpaal voor de verdere ontwikkeling der *commercieele betrekkingen* naar en tusschen de westindische koloniën heeten".

Bij de lezing in Den Haag in Mei 1931 van de heeren de Vries en Dellaert, havenmeester van Schiphol over hunne studiereis naar West-Indië, speciaal gericht op de bestudeering van de mogelijkheid der schepping eener Nederlandsche luchtlijn tusschen Paramaribo en Willemstad, verklaarde hun inleider, de generaal Snijders, met onverholen spijtigheid, dat Nederland in deze „een steek had laten vallen", of, anders uitgedrukt, de aansluiting gemist schijnt, of wat wel juister kan heeten zelfs reeds gemist blijkt te hebflen. Ik althans geloof, dat dit laatste stellig het geval is en dat de kans voor goed verkeken is voor de ontplooing van Nederlandsche bekwaamheid, ondernemingsgeest en fut boven en langs de Karibische zee. Maar en gelukkig meen ik ook dit als van niet tragischen aard te moeten beschouwen, waar Nederland op het Oostelijk halfrond drie arbeidsvelden heeft niet alleen binnen twee werelddeelen, waar het nog minstens een derde voor goed zal bedienen, al is dit ook slechts door het te raken; men denke aan Afrika en Australië.

Een groote troost kan het voor ons heeten, dat blijkens het bovenstaande ook Engeland door den loop van de ontwikkeling in deze achter het zoo effektieve reuzennet van Uncle Sam is komen te drijven en heeft moeten ondervinden en vaststellen, dat er voor de Britten vrijwel niets meer in aeronautischen zin te visschen valt.

Spr. toont dan aan dat voor Engeland niets anders meer is overgebleven, dan een luchtlijn Trinidad-Puerto-Rico-Bermuda, New York, Halifax, die wat te beteekenen kan worden, wanneer de Amerikaansch - Fransch - Engelsche actie slaagt in het openen van de luchtlijn, Lissabon - Azoren Bermuda - New York.

Verder vervolgt de schrijver:

Wat ten slotte Nederland betreft, dit zal alle *occidenteeringsvoornemens* wel voor goed moeten laten varen en de plannen zoowel voor een transatlantische als voor een transkaribische lijn in W.- Indië moeten opgeven; het behoeft er echter niet bekommerd of bezwaard over te zijn, want het vindt reeds en zal dubbel en dwars overrijke vergoeding blijven vinden in zijn grootste, drievoudige arbeidsveld, dat voor verreweg het meerendeel z.-o.- waarts is gericht, niet slechts tot Sabang, maar tot het daarvan weer pl. m. 4000 K.M. afgelegene Timorkoepang toe; wie weet of men niet spoedig zelfs nog de 800 K.M. tot Wyndham daarbij moet voegen. Nederland zal dus in den vollen en waren zin des woords *georienteerd* moeten blijven, in zoodanig grooten stijl, dat het daaraan zijn handen in den meest eervollen zin van het woord vol zal blijven hebben; zulks zal aan zijn prestige en aanzien in de internationale volkerengemeenschap zoo ten goede komen, dat het geheel overbodig moet heeten, om ook maar de geringste inspanning te doen voor het „oprapen van den gevallen steek." Voor gevoelens van weemoed of teleurstelling acht ik geen grond aanwezig; daarvoor moet het Nederlandsche W.-Indië te onbeduidend heeten.

Tot zoover de Hr. S.

Deze laat niet alleen, zooals Generaal Snijders zeide een steek vallen, maar gooit de heele kous erbij neer.

Erg bemoedigend is het niet wat de Hr. S. schrijft, en opwekkend al evenmin. Het is echt uit den tijd, toen er stemmen opgingen om onze West-Indische bezittingen maar te verkoopen.

Koloniale Raad

Zitting van Dinsdag 13 October.

Slechts 7 leden waren hedenavond tegenwoordig en ook van de zijde van het publiek was de belangstelling gering, daar slechts alleen de behandeling van ingekomen stukken op de agenda stond.

Na goedkeuring van notulen der vorige vergaderingen, werd door den Voorzitter een woord van welkom gesproken tot den ondervoorzitter de Hr. de la Try Ellis bij zijn eerste verschijnen in den Raad na zijn verlof, wat door de Hr. Ellis met een dankwoord aanvaard werd.

Voorlezing geschiedde nu van een schrijven van Z. E. den Gouverneur als antwoord op een schrijven van den Raad, waarin deze inlichtingen gevraagd had, naar aanleiding van een radiobericht, dat Z. E. reeds een contract voor de **14 daagsche verbinding met de Bovenwinden** had afgesloten, terwijl Z. E. aan de Raad daarvoor machtiging vroeg.

Z. E. antwoordde hierop dat bedoelde overeenkomst nog niet schriftelijk is aangegaan. Wel is mondeling eene overeenkomst gesloten voor den tijd van 8 maanden van 1932. De op de begrooting voorkomende credieten maakten dit mogelijk. De bedoeling van de door Z. E. gestelde vraag is, machtiging te verkrijgen tot het aangaan van een contract voor het geheele jaar 1932, hetgeen voor de opheffing der Bovenwinden gewenscht is.

Een tweede schrijven van Z. E. den Gouverneur deed aan de raad mededeeling, dat besloten is niet over te gaan tot den **bouw van een post kantoor**. Z. E. schreef:

Het jaar 1931 is reeds zoover gevorderd, dat een groot gedeelte van de f. 173.000 benoodigd voor den bouw, ten laste van het jaar 1932 zou moeten worden gebracht.

Daar u mij uitsluitend voor 1930 en voor 1931 de bevoegdheid gaf, uit een post der begrooting gelden te besteden voor werken, door mij aan te

wijzen, zou ik de gelden in 1932 noodig, voor den afbouw niet kunnen verantwoorden.

Ofschoon het de gewoonte is, dat werken, die volgens een begrooting kunnen plaats hebben, en in het betrekkelijke begrootingsjaar in uitvoering doch niet tot voltooiing kwamen, in den loop van het daarop volgend jaar worden afgemaakt, acht ik het in zake den bouw van het postkantoor ongewenscht, deze gewoonte te volgen. Ik wil mij in dit geval slechts houden aan hetgeen ik voor mijne volle verantwoordelijkheid kan nemen.

Ik betreur, dat de omstandigheden mij tot dit besluit hebben moeten brengen. Ik betreur dit, omdat de bouw van het postkantoor nu voor een betrekkelijk laag bedrag kan plaats hebben, omdat de bouw aan vele handwerklieden arbeid zou hebben verschaft, maar bovenal omdat het tegenwoordige postkantoor onbruikbaar is voor een behoorlijken postdienst en een vernedering voor Curaçao, dat jaarlijks door duizende toeristen wordt bezocht.

Het derde schrijven van Z.E. ging over de **duurtetoeslag**, als antwoord op een schrijven van den Raad waarvan het slot geluid had:

„Waar het Bestuur in overweging heeft vermindering van den duurtebijslag der ambtenaren, is de Raad van meening dat daartegenover uitgaven voor uitvoering van werken welke momenteel niet absoluut geboden zijn, in elk geval achterwege dienen te blijven”.

Wellicht ten overvloede merk ik op, aldus Z. E. dat het al dan niet bouwen van een postkantoor niet van invloed kan zijn op de noodzakelijkheid van voor 1932 f. 135.000 ter beschikking te krijgen van de aflossing der kasvoorschotten met een millioen.

Daar ik uit den inhoud van Uw schrijven de indruk heb gekregen dat U zich niet kunt vereenigen met mijn plan, den duurtebijslag voor 1932 met f. 135.000 te verminderen, verzoek ik U mij te willen berichten of ik in deze uwe meening juist aanvoel.

Voor geval van overwegende bezwaren tegen verminderen der duurtebijslag zal ik overwegen of ik bij U voorstellen kan indienen om f. 135.000 uit andere middelen te verkrijgen.

Voorhands lijkt mij dit, in aanmerking genomen den economischen toestand van Curaçao, hoogst ongewenscht. U zult het met mij eens zijn dat Curaçao de aflossing der kasvoorschotten zoo krachtig mogelijk moet ter hand nemen. Vermindering van het in 1932 af te lossen bedrag acht ik uitgesloten.

Uit een vermindering der gewone uitgaven kan dit bedrag niet worden verkregen.

De versobering der diensten die voortdurend de aandacht van het bestuur heeft, zal noodig zijn als compensatie voor eenige noodzakelijke uitgaven, die ik u over eenigen tijd bij een suppletoire begrooting zal voorstellen en om de begrooting van 1932 sluitend te houden, ook indien de inkomsten beneden de raming blijven, hetgeen als eene mogelijkheid onder de oogen moet worden gezien.

De drie brieven werden naar de afdeelingen verwezen.

De cactus flora van Curacao.

De vroegere, hier nog zeer bekende onderwijzer de Hr. C. P. Amelunxen heeft ons een aardig boekje toegestuurd, met bovenstaande titel.

Het boekje beoogt schrift de Hr. A. in zijn voorrede, waar hij zegt: In deze dagen van druk verkeer tusschen Curaçao en Nederland, krijgt menigeen, die op reis gaat naar ons eiland, of zich daar heeft gevestigd, de opdracht mede, om Cactussen mee te brengen of ze op te zenden.

Velen, hoezeer vervuld van lust om die opdracht te voldoen, staan hulpeloos zoodra ze de groote hoeveelheid aan materiaal zien. Voor zoover ze plantkundig slecht onderlegd zijn verzamelen ze links en rechts het een en ander en meenen zich reeds verdienstelijk te hebben gemaakt, als ze een zending bij elkander gezocht hebben.

Omtrent de soorten, die te vinden zijn, is men in den regel niet op de hoogte, daar het plantenboek over Curaçao over de Cactus niet alle licht ontstoken heeft.

Ik meende daarom goed te doen een kleine beschrijving van alle op ons eiland voorkomende soorten te geven, met vermelding van de vindplaats, de inlandsche naam en een afbeelding naar de foto. Wie met dit boekje gewapend is, kan alles vinden wat hij zoekt en kan zijn opdrachten geven, zelfs van uit het moederland.

De meeste Cactussoorten van hier laten zich als stek verzenden. De Melocactus dient men eerst te laten wortelen. Kleine exemplaren van deze soort groeien in melkblikjes zeer voorspoedig en kunnen met blik en al verzonden worden zelfs als postpakket.

Het was me een groot genoegen dit boekje te mogen bewerken en mijn dank aan het Van Eedenfonds, dat de uitgave heeft willen steunen.

Het keurige boekje is met vele duidelijke foto's versierd en uitgegeven bij de firma Sluyter voor den prijs van f 0.75.

We wenschen het veel succes.

Installatie Commissie voor Sociale Wetgeving.

Den 14en October j.l. werd door Zijne Excellentie, den Gouverneur, de commissie, benoemd ter bestudeering van de vraagstukken, welke betrekking hebben op de wettelijke regelingen aangaande beroepsongevallen, de Zondagsrust en de winkelsluiting, geinstalleerd.

Zijne Excellentie hield de volgende rede:

Mijne Heeren: —

Op het gebied der sociale wetgeving moet Curaçao de eerste stappen nog zetten.

Ofschoon een stelsel sociale wetten, zooals dit in sommige landen meer of minder geleidelijk is ontstaan, in Curacao allerminst zou passen, doet zich evenwel het gemis van sommige wettelijke sociale regelingen gevoelen.

Wij moeten niet uitgaan van het standpunt, dat, hetgeen elders een onderwerp van staatszorg is, ook voor Curaçao noodig moet zijn. Wij mogen echter niet verzuimen te verrichten, hetgeen onze tijd onder de omstandigheden, waarin wij verkeeren eischt.

De vraag rijst of de tijd zich er feitelijk wel voor leent om de arbeidswetgeving, zij het dan ook op bescheiden schaal, in den kring der beschouwingen te trekken. Oogenschijnlijk moet de vraag — in aanmerking genomen den economischen toestand — ontkennend worden beantwoord. Daartegenover staat, dat wij nu de gelegenheid tot organiseeren hebben hetgeen in de jaren die achter ons liggen, niet het geval was. Breekt weder een tijd van bloei aan, dan moeten wij gereed zijn. Voor kostbare sociale wetten zal in Curaçao wel nimmer en nu allerminst plaats zijn. Voor de naaste toekomst kan er slechts sprake zijn van beslist noodige regelingen die geen groote offers vergen van 's lands kas en van de particuliere bedrijven. Tevens kan de grondslag worden gelegd voor later te treffen maatregelen.

Het onderwerp dat U in behandeling gaat nemen, is moeilijk. Het moet van verschillende zijden worden beschouwd door personen, die tot oordeelen bevoegd zijn. Daarom heb ik mij tot de Kamer van Koophandel, het sub-comite voor de scheepvaart, de C. P. I. M. en den R. K. Volksbond gewend met het verzoek vertegenwoordigers aan te wijzen (als zoodanig hebben in de commissie respectievelijk zitting genomen de heeren: Jossy C. Henriquez, S. A. Senior, Dr. G. H. Eskes en John H. Sprockel), die met de daarvoor in aanmerking komende ambtenaren (de Procureur-Generaal, de Voorzitter van de Commissie van wetgeving, de Directeuren van Openbare Werken en Openbaren Gezondheidsdienst) de vraagstukken kunnen behandelen. Het verheugt mij, dat de organisatie de hier aanwezige heeren hebben uitgenoodigd in de commissie zitting te nemen. Ik heb vertrouwen in het oordeel der heeren.

Het is U bekend, dat de opdracht der commissie zich feitelijk beperkt tot het in studie nemen van hetgeen op het gebied der beroeps ongevallen en op het gebied van de verplichte arbeidsrust — van welk laatste onderwerp de arbeidsduur werd uitgezonderd — dient te worden geregeld.

Voorloopig zouden dus buiten beschouwing blijven belangrijke onderwerpen als ouderdomswet, ziektewet, wetten ter bescherming van kinderen en gehuwde vrouwen in den arbeid en eene regeling van den arbeidsduur. M. i. is voor sommige ervan de tijd in de naaste toekomst niet rijp en vereischen de andere geen voorziening.

Mocht intusschen Uwe commissie van eene andere meening zijn, dan zal ik gaarne haar oordeel daarover afzonderlijk ontvangen. De regelingen in zake bedrijfsongevallen zouden ook kunnen omvatten, die welke op de veiligheid der bedrijven betrekking hebben. Het wil mij voorkomen, dat ook deze voorshands niet voor vaststelling in aanmerking komen, daar zij groote kosten, zoowel voor het gouvernement als voor de bedrijven, zouden vorderen.

De voorzieningen, die ten aanzien van de veiligheid der bedrijven in de praktijk mochten blijken noodig te zijn, kunnen geleidelijk worden getroffen. Ik vestig de aandacht op de ontwerpverordening betreffende de veiligheidsmaatregelen, noodig in de industrie van de koolzuurhoudende dranken en op de reeds bestaande wettelijke voorschriften ten behoeve van de veiligheid bij het gebruik van stoomketels.

De regelingen voor bedrijfsongevallen zouden eventueel kunnen worden vastgelegd in den vorm van ongevallen en invaliditeits verordeningen.

De regelingen voor verplichte arbeidsrust zouden beperkt kunnen blijven tot de, die welke verplichte winkelsluiting en Zondagsrust beoogen. Onder Zondagsrust dient in dit verband niet de zondagsheiliging te worden begrepen.

De bestudeering der noodzakelijkheden en mogelijkheden, die op het gebied der sociale wetgeving bestaan strekt zich uit tot de particuliere en tot de gouvernementsbedrijven voor het geheele Gouvernement Curaçao. Daarbij kan blijken, dat voor de verschillende deelen van het gouvernement onderling afwijkende regelingen noodig zijn.

Ten aanzien van de werkwijze, die Uwe commissie zal volgen, merk ik op, dat in de eerste plaats dient te worden nagegaan, wat van het aangegeven plan moet en kan worden verwezenlijkt. Van Uwe meening dienaangaande zie ik t.z.t. een gemotiveerd rapport tegemoet, waaraan eventueel een minderheidsrapport kan worden toegevoegd.

Aan de hand van dit rapport of van deze rapporten kan dan worden beslist, in welke richting verder dient te worden gewerkt.

Ik merkte reeds op, dat de arbeid der commissie niet eenvoudig zal zijn. Het moet voor U echter wel eene voldoening wezen, den eersten steen te leggen van een gebouw, dat in den loop der jaren niet kan worden gemist, van het gebouw der sociale wetgeving.

Den P. G., den rechtskundigen raadsman van het Bestuur, verzocht ik het voorzitterschap van de commissie te aanvaarden.

Hierbij verklaar ik de commissie als zoodanig en de P. G. als voorzitter der commissie geinstalleerd.

Waarop door den Voorzitter, den Procureur-Generaal Mr. M. van Dijk, geantwoord werd als volgt:

Excellentie!

Het zij mij vergund U, namens de door U zoo juist geïnstalleerde Commissie, dank te zeggen daarvoor.

Meer dan iemand anders zult U, Excellentie, ervan overtuigd zijn, hoe moeilijk, en ook, hoe tijdroovend het werk der commissie zal wezen. Immers zij doet den eersten stap op het in Curaçao nog geheel braak liggende gebied der Sociale wetgeving, waarvan met betrekking tot de wenschelijkheid der toepassing of den omvang daarvan dus in dit gebiedsdeel uit den aard der zaak niets te zeggen of te voorspellen valt. Voorwaar geen geringe taak, zulks te meer, wanneer men let op de onderlinge differentiatie op verschillend — zoo niet schier ieder gebied der zes eilanden die tezamen het gebiedsdeel vormen, die bestaan.

De Commissie is een Studie-Commissie, die voornamelijk haar oor te luisteren zal moeten leggen naar de wenschen der verschillende belanggroepen met betrekking tot de door Uwe Excellentie aan haar voorgelegde onderwerpen. Van de resultaten van dit omvangrijke onderzoek en het in zicht der Commissie betreffende de wijze om deze onderscheidene wenschen zoo goed mogelijk in het algemeen belang tot overeenstemming te brengen, zal zij U verslag hebben uit te brengen.

Ik moge U de verzekering geven, dat de Commissie er naar streven zal met haar beste weten en kunnen de haar opgedragen moeilijke taak zoo goed mogelijk te vervullen.

Na 25 jaren.

Toevallig lagen we dezer dagen in de Amigoe van 6 October 1906 een feuilleton van Jan Paul. Z. G. *St. Eustatiaansche Ditjes en Datjes*, waarin hij schrijft, dat de opkomst van Statius niet te zoeken is in landbouw maar in **veeteelt, export van vee.** Reeds 4 jaren lang zoo schrijft hij in dat artikel, heeft hij er al opgehamerd.

En nu na 25 jaren zijn we zoover dat door bemiddeling van Dr. Sardeman, aan de veeteelt op Statius meer aandacht gevestigd wordt.

Duurt wel lang, maar we komen er toch.

De touristentocht met de Trujillo.

Zonder avonturen zijn niet alle touristen althans naar Coro geweest.

Zondagavond 6 uur zou de Trujillo weer de reis naar Curaçao aanvaarden. Maar een 18 tal passagiers en een dame ontbraken er nog. Na eenige uren wachten is het schip echter vertrokken, zoodat de achtergeblevenen toen ze kwamen, het schip in de verte reeds zagen wegstevenen. Woensdagavond zijn deze echter per bark weer teruggekeerd, nadat telegrafisch nog onderhandelingen waren aangeknoopt met de Red D. wier eischen echter te hoog waren, om de achtergebleven passagiers weer terug te halen.

Nieuwe olie plannen.

Volgens de United Press heeft de Fransche vertegenwoordiger van de Royal Dutch Paul Kessler een plan gepubliceerd om de wereldolieproductie te regelen.

De wereld zal verdeeld worden in drie deelen, 1o de landen wier productie gelijk staat met hun consumptie.

2o. de landen die olie invoeren.

3o. de Vereenigde Staten, Venezuela en Roemenie.

Ieder land moet dan jaarlijks de minimum productie vaststellen voor het volgende jaar. Het te veel zal dan gedeponeerd worden in de Vereenigde Staten, Venezuela en Roemenie, welke deze deposito's drie maandelijks zullen ver deelen aan de landen wier productie beneden het minimum gebleven zijn.

Boete zal bepaald worden voor de landen die hun schattingen overschrijden.

Feest der Liga Eucharistica in de H. Familiekerk.

Zondag 25 Oct. zal het jaarfeest der Liga plechtig gevierd worden. 's Morgens 5 uur is er H. Mis met algemeene H. Communie der mannen en 's avonds 7 uur plechtig lof met processie.

Alle mannen der parochies. St. Anna St. Familia en Wishi worden hierbij uitgenoodigd.

Als voorbereiding voor dit feest is het Maandag a.s. om 8 uur een bijzondere Liga.

Een nieuw avontuur van Urbina.

Deze bekende generaal uit de geschiedenis van 8 Juni heeft weer een bravourstukje uitgehaald om wraak te nemen op Gomez, maar is thans weer evenmin geslaagd als in 29. De vermoedens welke men had, bij het eerste hooren van dit nieuwe geval van zeerooverij, zijn niet onwaar gebleken een officieel telegram van de Venezolaansche regeering bevestigde gisteren dat Urbina de aanvoerder was.

Begin October was de 1000 ton groote vrachtboot *Superior* te Vera Cruz in Mexico gecharterd om een aantal werklui over te brengen naar de plantages der Chikle Comp. in Yucatan, waar de grondstoffen gekweekt worden voor het bekende kauwgum. Het aantal werklui wat zich inscheepte bedroeg 104. Maar toen het schip bij de plaats zijner aanvankelijke bestemming was, ontpopten zich de arbeiders als Venezolaansche revolutionairen en dwongen de Kapitein koers te zetten naar Capatárida een klein kustplaatsje aan de golf van Maracaibo in de staat Falcon.

Toen de muiters daar waren aangekomen, hebben zij van het schip alle brandstof en levensmiddelen meegenomen, de draadlooze en de machines onklaar gemaakt en het schip weer zee ingestuurd. Toen de kapitein weer zijn radio in orde had, kon deze zijn berichten de wereld inzenden, waarvan tal van telegrammen in 't Engelsch en Spaansch hier zijn opgevangen. Woensdagmorgen kreeg de *Justina* een der tankbooten van de C. S. M. het schip in zicht en opende onderhandelingen om het schip naar Aruba op te brengen. Intusschen kwam ook een Venezolaansche gouvernementsschip bij de *Superior*, wier naam veranderd was in *Elvira de Buenos Aires*, en nam het schip, waar nog wapens aan boord gevonden werden, namens het Venezolaansch Gouvernement in beslag.

Urbina zelf met zijn mannen is in de buurt van Coro door Gouvernementstroepen verslagen, maar de leider zelf is ontvlucht.

Voorloopig zullen we dus wel niets meer van hem hooren, totdat hij weer geld heeft en menschen voor een nieuw avontuur, want rust kent deze man niet.

De eigenaar van het schip schijnt te zijn Manuel Maraboto. We hoorden ook dat de *Superior* zou toebehooren aan de Compania Navigacera de Golfo.

Een telegram uit Vera Cruz meldde nog, dat de Junta Revolucionaria Venezolana in New York de noodzakelijkheid van deze onderneming betreurde, maar had aangeboden om het schip te koopen alsmede de 400.000 pesos koopmansgoederen die aan boord waren te vergoeden.

Arbeidsbeurs.

Deze week hebben zich bij de beurs aangegeven 56 werkeloozen.

Aan 95 personen werd werk verschaft.

Maarschalk Franchet d'Esperey.

Deze bekende legeroverste uit Frankrijk's krijgsgeschiedenis, kan 20 November hier worden verwacht voor een kort bezoek aan Curaçao. Deze Maarschalk zal vergezeld van kapitein Delonguemore, zich 5 November inschepen aan boord van het nieuwe Schip der Compagnie Transatlantique, *Colombie*, voor een reis uaar de Antillen - Venezuela en Columbia.

Maarschalk Franchet d' Esperey is een bekend generaal uit de wereldoorlog.

President van Oostenrijk.

Het congres herkoos als president van de Republiek, Miklas van de Christelijk sociale partij met 109 stemmen tegen 63 stemmen ten gunste van den socialist Dr. Renner.

Officieele Berichten.

De hulpkommies der belastingen J. Henriquez is uit 's Landsdienst ontslagen.

Aan den hulpkommiezen der belastingen alhier P. Royer en K. Ridderplaat is eervol ontslag uit 's Lands dienst verleend.

De tijdelijke kommiezen der belastingen op Aruba, Luis Leonardo en P. A. Welman zijn uit 's Lands dienst ontslagen.

De hulpkommiezen der belastingen, R. Vos en M. A. Fray, thans dienende op Curaçao, zijn overgeplaatst naar Aruba.

De nieuwe predikant voor Aruba.

Het Kol. Weekbl. weet eenige bijzonderheden over dezen nieuwen functionaris. ds. C. E. H. J. Milet de St. Aubin was vroeger deken der Methodisten te Gent, laatstelijk toegelaten tot de evangeliebediening in de gereformeerde kerken in hersteld verband.

Vliegenier Schijns.

Woensdag middag kwam de Hr. Schijns weer van Aruba met als passagier de Hr. Vink. Zondag a.s. is er op Aruba gelegenheid voor passagiersvluchten maar Zondag 25 October is de Hr. Schijns weer op Hato.

Examen machineschrijven.

Zaterdag 10 October slaagden voor het examen typiste de dames.

L. v/d Hoeven, M. Williams, A. R. de Lannoy, A. Dittmar, I. de Jees, Ad. Capelio, J. Reijes.

Allen van het St. Martinusgesticht.

Onze Radio op de Bovenwinden.

Maandag vertrekt met het S. S. Midas, de directeur van 's lands Radio dienst de Hr. Molenkamp met de Hr. Verheul, tot het opstellen der nieuwe radiostations op St. Eustatius en Saba.

Scheiding van Kerk en Staat in Spanje.

Kabelberichten melden, dat de Cortes de scheiding van Kerk en Staat hebben aangenomen, waardoor Spanje geen officieele godsdienst zal bezitten.

Het artikel werd aangenomen met 267 tegen 41 stemmen.

In de Cortes is ook aangenomen art. 24 van de constitutie, waarbij de Jesuiten uit Spanje verdreven worden, terwijl een bijzondere wet de rechtspersoonlijkheid der andere religieusen zal vaststellen.

Als gevolg hiervan, hebben Zamora en Maura hun ontslag genomen.

De toestand in het Oosten.

In Geneve zijn de vertegenwoordigers van Japan en China voor de Volkenbond druk aan het onderhandelen. Japan zegt, dat het niet op voet van oorlog leeft, maar slechts de Japansche rechten beschermd in het oosten. Zijn vliegmachines, letten daarom op de bewegingen van het Chineesche leger. Bovendien wil Japan niet, dat China langer door zal gaan met de anti Japansche actie in de scholen.

China wil geen onderhandelingen zoo lang er nog Japansche soldaten op Chineesch grondgebied staan.

Intusschen melden andere berichten weer dat Japansche vliegmachines weer drie Chineesche treinen beschoten hebben.

Kranslegging op het graf van den Marinier F. Aardewijn.

Een daad van piëteit tegenover de gestorvene maakt altijd groote indruk, maar vooral als het geldt één die ver van huis en haard, als jonge man sterft uitgeleide gedaan door zijn kameraden — en niet vergeten wordt.

Zoo is het een schoone gewoonte geworden dat, wanneer een detachement Mariniers gaat repatrieeren, zij als laatste groet aan Curacao optrekken naar het kleine kerkhof en op zijn laatsten rustplaats neerleggen een krans. Temidden van de drukte van heengaan en afscheid nemen en koffer en badding pakken, even een bezoek, en corps, aan het graf waar Aardewijn rust, dat ontroert, vooral waar het zooals vandaag het afscheid gold der kameraden die tegelijk met hem uitgekomen waren, het transport „Bodegraven”.

Kapitein Ravelli, toen commandant van dat transport, toonde door zijn aanwezigheid, in dezen mede te leven met het wel en wee zijner manschap.

Zoo stonden we daar dan. Majoor Bartholomeus, oud chef d'équipage, onderofficieren en manschappen, om het graf geschaard, een keurige, smaakvolle en zeer eenvoudige krans werd door Marinier eerste klas Cornelis neergelegd, waarop de Vlootpredikant in een korte toespraak een groet van kameraadschap bracht en de repatrieerenden aanspoorde nooit te vergeten dat wáár terwereld en onder welke omstandigheden ook, we elkander ter aarde moeten bestellen, dat het Corps Mariniers, is en blijft een hecht corps, waarvan de onderdeelen steeds op intense wijze saamhoorig blijven-waarvan ook de groet aan een gestorven kameraad het bewijs is.

Moge deze aangrijpende plechtigheid nog langen tijd een schoone gewoonte blijven in ons Corps, zoolang het een plicht is onze dienst hier te vervullen. Dit transport keert terug, een ander is gekomen, zoo wisselen we elkaar af-maar wie ook gaan en wie ook komen-laat steeds een krans hier op dit kerkhof mogen toonen dat we niet vergeten degenen die met ons lief en leed gedeeld hebben. V.

Van Dijk — Weitjens.

Men deelt ons in Den Haag mee, dat rechtsgeldigheid van de benoemingen der heeren mrs Weitjens en Van Dijk wellicht aan het oordeel van den Hoogen raad der Nederlanden zal worden onderworpen, en ter zake reeds een dagvaardiging zou zijn uitgebracht.

Nu begrijpen wij niet goed, hoe dit mogelijk is, wanneer het hier betreft, gelijk ons werd meegedeeld, een beroep van een *appélzaak* van het Hof van justitie in Curaçao. De Hooge raad is toch alleen, in zekere omstandigheden, de appélrechter voor vonnissen, door dit hof *in eersten aanleg* gewezen?

Maar het doet er weinig toe, als het in de zaak niet tot een principieele beslissing komt. Wij vermelden het bovenstaande allereerst, omdat wij erin zien een waarschuwing te meer, dat men erop bedacht is de rechtsgeldigheid der benoemingen in het geding te brengen, waardoor de rechtszekerheid in Curaçao ten eenen male op losse schroeven staat. Een waarschuwing aan de Kroon, de eenige, die tot ingrijpen bevoegd en o. i. verplicht is.

Aldus het Kol. Weekblad.

De genoemde appélzaak, is het geding Maal met de Phosfaat Mij, over de toegang tot de Fuikbaai, waarbij door het hof bepaald is dat geen deze beiden het bezit hebben van deze toegang, maar dat deze aan het Gouvernement toekomt.

Over deze zaak is bij den Hoogen Raad appél aangeteekend, waarbij de rechtsgeldigheid der beide benoemingen in het geding gebracht zullen worden.

Wondarlijke journalistiek!

Eenige Nederlandsche bladen als het *Algemeen Handelsblad* en *De Telegraaf* hebben aan West-Indische couranten berichten ontleend over ontwerpen van wet op de nieuwe staatsinrichting van Curaçao en van Suriname, die bij de Staten-generaal zouden zijn ingediend. Het is tot die redacties blijkbaar niet doorgedrongen, dat zij dit dan toch eerder hadden moeten weten, vóór haar West-Indische collega's, en dat haar eigen kolommen tot nu toe die indiening niet gemeld hadden. Op hun beurt zijn de West-Indische kranten wat voorbarig geweest. Uit de *Amigoe* van 14 Augustus moeten wij afleiden, dat een vóórontwerp of een inderdaad definitief ontwerp aan den gouverneur gezonden is, en dat dit den leden van den Kolonialen raad ter inzage gegeven is. Wij kunnen echter verzekeren, dat tot nu toe deze ontwerpen — noch dat voor Suriname, noch dat voor Curaçao — bij de Staten-Generaal niet zijn ingediend. Heden 10 September, waren zij ter Landsdrukkerij nog niet verkrijgbaar.

Aldus het Kol. Weekblad.

De beschuldiging „voorbarig” laten we voor genoemd blad.

We vermoeden nu echter, dat tegelijk met de meeningen van de koloniale Raad hier en de koloniale Staten in Suriname, genoemde stukken eerst aan de Staten-Generaal zullen worden gezonden.

De Defensie bezuiniging en Curacao

De verminderingen op de ontwerpbegrooting van het departement van defensie zullen gevonden worden o. a. door voor de bescherming van Curaçao voor 1932 slechts één oorlogschip te bestemmen.

De uitgaven voor de bescherming van Curaçao eischen een bedrag van f 574.765.

Verder lezen we in de begrooting, dat aan het flotieljevaartuig de naam van Johan Maurits van Nassau is gegeven en dat de sterkte der compagnie mariniers in West-Indië nader is bepaald op 154 man, terwijl gerekend wordt op de blijvende aanwezigheid van een scheepsbemanning van 130 man, alzoo te zamen 284 man. In de begrooting van het dienstjaar 1931 was nog aangenomen, dat 344 man noodig zouden zijn.

Bevestiging en Intrede van Ds. W. J. v. Lindonk.

Emmastad heeft op Zondag 11 Oct. begroet haar eerste vaste Predikant.

De laatste jaren waren hier voortdurend werkzaam predikanten uit de stad en predikanten die met de oorlogschepen hier waren. Dit was slechts een tijdelijke toestand, zoo niet een nood-toestand.

In den tijd dat hier nog zeer vele employés werkzaam waren werd er op initiatief van eenige menschen een brief gericht tot de zgn. „Haagsche Commissie" om hier op Emmastad een vaste predikant te krijgen. In het begin leek één en ander vlot te zullen verloopen maar er waren toch per slot nog eenige moeilijkheden van technischen aard te overwinnen, zoodat het tot nu toe geduurd heeft voor er een eigen predikant kon uitkomen.

Maar nu hebben we hem dan toch en kon een flink gevuld repetitie lokaal op de Isla getuige zijn van de eerste woorden die Ds. v. Lindonk spreken zou. Het was dan ook niet van belang ontbloot, dat nu er voor het eerst een predikant voor de geestelijke belangen van de „Isla" alleen gekomen was, velen kwamen zien wie het was en wat hij zeggen zou, die in dezen tijd uitkomen durfde om hier werkzaam te zijn. Maar niet alleen mochten we een stevige belangstelling boeken van de zijde der Isla, die culmineerde in de tegenwoordigheid van den Directeur der C. P. I. M. den Heer v. d. Stok — ook degenen die zeer nauw verbonden waren geweest bij de voorbereiding ter stichting van deze predikantsplaats, waren opgekomen.

Zoo mochten we in ons midden ontvangen Z. E. den Gouverneur van Curaçao tezamen met Zijn Ega, Mr. v. Dijk, die ons zoovele adviezen gegeven heeft, den Adjudant van Z. E. den Gouverneur, en voorts alle Commandanten der verschillende militaire instellingen alhier. Zoo waren aanwezig de Commandant van Hr. Ms. „Banckert", de Heer Mackay, de Commandant der Mariniers, de Heer Ravelli, in gezelschap van Luitenant v. d. Ende, de Commandant der Politietroepen, de Heer Antheunissen, en de Chef Machinekamer van Hr. Ms. „Banckert", de Heer Fey. Voorts eenige onder-officieren en minderen van Zeemacht en Politietroepen.

Nadat Z. E. de Gouverneur met zijn gezelschap was binnengeleid, betrad Ds. v. Lindonk met den Kerkeraad de zaal. De bevestiger besteeg den kansel en na het votum uitgesproken te hebben en den zegen, zong de gemeente Ps. 103: 1, na het lezen van Ps. 103, ging de bevestiger voor in gebed.

Vervolgens werden bevestigd tot lidmaten der Ned. Herv. Kerk, twee mariniers waarop de gemeente hen toezong de zegen vervat in Ps. 121: 1. Overgaande tot de bevestiging van Ds. v. Lindonk, sprak de Vlootpredikant hier ter plaatse eenige woorden naar aanleiding van de tekst uit Matth. 13: 3b, een zaaier ging uit om te zaaien. Hierop overgaande tot de bevestiging deed hij Ds. v. Lindonk antwoorden op de vragen daartoe bepaald, waarop Ds v. Lindonk met een krachtig: „ja ik van ganscher harte", antwoordde. Hierop zong de gemeente hem toe de zegebede vervat in Gez. 224: 1 - 5. Onder het spelen van het Integer Vitae, het lied van het Theologisch Gezelschap Elias Annae Borger, waarvan zoowel Ds. v. Lindonk als de bevestiger oud-lid zijn, besteeg de nieuwe predikant den kansel. Zijn inleidende rede sprak hij uit naar aanleiding van Rom. 1 : 11 - 12, Ik verlang u te zien, opdat ik u eenige geestelijke gaven geve, ten einde gij versterkt zoudt worden; dat is om mede vertroost te worden onder u, door het onderling geloof, zoo het uwe als het mijne.

Hierbij liet hij een ondubbelzinnige toon hooren zoodat een ieder der aanwezigen duidelijk kon merken dat het hem te doen was om de prediking van het evangelie, zonder meer. Hij deed bij herhaling uitkomen dat niet zijn keus of die der gemeente in de eerste plaats beslist had over zijn overkomst, maar dat God het geweest was die hem geroepen had tot het vervullen van zijn plicht alhier.

Na Z. E. den Gouverneur en Mr. v. Dijk bedankt te hebben voor hun tegenwoordigheid en de bemoeienissen bij de benoeming en het beroepingswerk verricht, sprak Ds. v. Lindonk de Commandanten toe als toekomstig Res. Vlootpredikant.

De kerkraad der gemeente Emmastad en die der gemeente Willemstad, die zijn vertegenwoordigers gestuurd had, werden niet vergeten in hartelijke bewoordingen waarop Ds. v. Linkdonk voorging in dankgebed. De gemeente zong daarop Gez. 69. V.

Vliegtuig voor de Caraibische zee.

Op den 12en October heeft de echtgenoote van President Hoover, voor de Pan-Pmerican Airways een vliegtuig gedoopt, van 50 personen, dat bestemd is voor den dienst in de Caraibische zee.

De zegeningen der revolutie in Spanje

In Granada begon het Maandag weer met een staking.

Wisseling onder de Mariniers.

Woensdag kwamen hier van het Moederland een 40 tal Mariniers ter aflossing van eenzelfde aantal wat met het M. S. Colombia Donderdag vertrok.

Padvinders avond.

Zaterdagavond in Theater Brion is voor onze padvinders en hunne leiders een waar succes geworden. Een stampvolle zal gaf telkens bewijzen van een groot enthousiasme en grooten bijval in de verschillende nummers, die aardig gespeeld werden.

De Heeren van Maarel en Rietkerk hebben eer van hun werk. Deze laatste moest nog bij achterwege blijven van een orkest ook zelf de piano bedienen.

Padvinders weten uit alle moeilijkheden uit te komen.

De Hr C. N. Winkel sprak in een keurige rede over het doel van de padvinderij, waarmede een ieder, zooals de Hr. Winkel het uiteenzette, zijn volle instemming betuigen kan.

Ten slotte zeide Hr. Winkel beschouw ik het mijn plicht alvorens te eindigen, den dank van de Vereeniging te betuigen aan Z. E. Gouverneur die altijd bereid gevonden is om de Vereeniging te helpen en zoo ook aan kapitein Antheunissen.

Een woord van dank aan de N. I G. M. die dadelijk bereid was ons heden avond licht aan te bieden zonder ervoor te berekenen.

Aan de leden van het Bestuur, die altijd klaar staan om de Vereeniging met raad en daad bij te staan, een hartelijk woord van dank, namens de Curacaosche Jeugd.

En nu, de leiders, de heeren van Maarel en Rietkerk, menschen met drukke bezigheden, zware diensten, die toch al hun vrije tijd schenken aan de Padvinderij, inplaats van zich rust te veschaffen. Welke woorden moet ik gebruiken om hen te bedanken namens het Bestuur, de jeugd, en verder allen die het goede inzien van het Padvindeiswerk?

Heeren, gij zijt Padvinders ik zal U een linker geven en zwijgen.

Het Kol. Weekbl. over de accijnsverhooging.

Zooals men zich herinnert, is de laatste accijnsverhooging practisch te niet gedaan door de vrijmaking van van een groot bedrag aan opgeslagen gedistilleerd. Hoe dit mogelijk is geweest of bleef had kunnen worden, weten we niet, en wordt ons ook maar niet duidelijk uit de Curaçaosche pers en uit de notulen van den Kolonialen raad. De heer Eskes zei: de kooplieden waren op hun qui-vive, omdat het bestuur verhooging van invoerrechten en accijnzen weken te voren had aangekondigd, zoodat, toen het ontwerp ingediend was, de voorraden onmiddelijk en op groote schaal konden worden ingeklaard en vrij gemaakt. Deze spreker maakte het bestuur er een verwijt van, dat zijn voorstellen niet geheim gehouden zijn en niet zoo snel behandeld, dat niemand van de „vóór-wetenschap" voordeel trekken kon. De bestuursgemachtigde heeft hierop geantwoord: Was het noodig de voordracht "voor den Raad" verborgen te houden? "Spreker wil voorshands niet gelooven", zoo staat er, „dat leden van den Raad gebruik zouden maken van mededeelingen, hun als zoodanig door het Bestuur gedaan; spreker geeft vrijelijk toe, dat hij dan ook niet aan die mogelijkheid gedacht heeft en niet heeft kunnen denken."

Het verborgen houden voor den raad was niet alleen niet noodig, maar zelfs niet mogelijk, maar had men de voordracht voor het publiek verborgen kunnen houden en is dat gebeurd?

Echter treft ons, dat de *Amigoe* bij de overneming van ons stuk over dat onderwerp, opzettelijk onderstreept onze woorden: „bij de raadsleden is natuurlijk veilig wat zij ambtshalve weten". Moeten wij hieruit afleiden, dat dit gebleken is niet het geval te zijn? Het gezag van die leden en van een raad, die dit „ongestraft" liet, zou weg zijn!

De landraad, die niet tegen zijn verlies kan.

Onder dit hoofd schrijft het Kol. Weekbl.

De niet-herkozen landraad op Aruba kondigt in de bladen aan, dat hij 31 Augustus bij den gezaghebber op audiëntie zal komen met 10.000 landgenooten, om der Koningin geluk te wenschen. Nu juist gebleken is, dat maar een paar honderd dezer landgenooten op hem hun stem hebben uitgebracht, is het niet aardig, dat hij, als ware het stemvee, aankondigt, dat de „vergaarplaats" der 10.000 het terrein vóór de fraterschool zal zijn.

Reisplan Hr. Ms. Van Nes.

De Hollandsche bladen deelen het volgende mede.

Het ligt in het voornemen om voor Hr. Ms. van Nes, onder commando van den luit. ter zee 1e kl. J. C. H. Scholte, het volgende reisplan vast te stellen: vertrek Willemsoord 6 October 1931, aankomst Las Palmas (Gran Canaria) 12 October, vertrek Las Palmas 15 October, aankomst Port of Spain (Trinidad) 24 October. vertrek Port of Spain 27 October, aankomst Curaçao 29 October.

Later is intusschen bericht gekomen, dat de vertrek datum een week is uitgesteld.

Naar de Bovenwinden.

Maandag 19 October om 9 uur a.m. vertrekt naar St. Kitts, Saba, St. Eustatius, St. Martin, S. Pedro en S. Domingo het S.S. Midas.

Zie voor verdere gegevens de advertentie.

ST. CAECILIA.

Programma der uitvoering op Zondag 18 October a. s. des avonds om 7.30 uur op het Brionplein.

PROGRAMMA.

1. Heil Europa Marsch — F. von Blom.
2. Rakoczy Ouverture — Keler-Bela.
3. Morena y Seviliana Danse Espagnole — Ch. Maduro.
4. Am Hofe Rossini Fantasie — E. Urbach.

PAUZE:

5. Kunsterleben Walzer — J. Staruss.
6. Fantasie sur Carmen — G. Bizet.
7. Agua de Azucar Danza — Maldonador.
8. Manhattan Beach March — Sousa.

Vlootpredikant Ds. van der Giesen.

De Vlootpredikant Ds. J. v. d. Giesen zal repatrieeren per Hr. Ms. „Banckert', die als er verder niets tusschenkomt zal vertrekken uit de West-Indische Wateren op 12 Nov. e.k.

Iets nieuws!

Wij ontvingen met de laatste mail — voor zoover wij weten, voor het eerst, maar de afstempeling laat op Curaçao nog wel eens te wenschen over — een brief met poststempel Curaçao Willemstad.

Kol. Weekbl.

Havenbeweging

September 1931.

ZEILSCHEPEN

	Aantal	Bruto (Inhoud in M³.)	Netto (Inhoud in M³.)
Augustus	96	9.684	8.757
Vorige maanden	898	93.308	80.571
Totaal	994	102.992	89.328

STOOMSCHEPEN

	Aantal	Bruto (Inhoud in M³.)	Netto (Inhoud in M³.)
Augustus	363	3.763.233	2.084.802
Vorige maanden	3.142	33.471.771	18.661.674
Totaal	3505	37.235.004	20.746.476

Zeilvaart gedurende de maand Augustus 1931.

Aangekomen van:		*Vertrokken naar:*	
Aruba	22	Aruba	25
Bonaire	31	Bonaire	32
La Guayra	5	Guanta	1
Las Piedras	2	La Guaira	6
La Vela	12	Las Piedras	3
Pto. Cabello	18	La Vela	12
St. Vincent	1	Pto. Cabello	19
St. Eustatius	1	Rio Hacha	1
Trinidad	1	St. Vincent	1
Tucacas	3	Saba	1
Totaal	96	Totaal	101

Kolonel Noordman.

Naar we vernemen zal zich aan boord van Hr. Ms. van Nes ook naar Curaçao begeven, de Zeer Eerw. Heer J. J. Noordman. Kolonel hoofd aalmoezenier bij het Nederlandsche leger, ter bestudeering van het vraagstuk, wat in het belang der R. K. Militairen alhier kan gedaan worden.

Kolonel Noordman is de chef van de aalmoezeniers die belast zijn met de geestelijke zorg voor de katholieken van leger en vloot en volgde onlangs Mgr Evers als zoodanig op.

Welkom.

Met het S.S. Carabobo arriveerde hier heden de Hr. Fred. Mensing van de Firma Mensing & Co, die Via New-York terugkeerde van zijn Europeesche reis.

VOETBALLIED.

(*Wijze: Nu laat de klok maar luiden.*)

Wie strijdt er altijd dapper
Bij 't eed'le voetbalspel?
Dat is de club „ . . . . . ."
Dat weet een ieder wel!

Wie speelt er fair en vurig
In voor- en tegenspoed?
Dat is de club „ . . . . . ."
Die houdt maar goeie moed!

Wie heeft het weer gewonnen?
Voor wie is deze zang?
't Is voor de club „club „ . . . .
Zij leve, leve lang!!!!!! '

Hoe oud worden dieren?

De hoogste leeftijd, die een mensch bereiken kan, bedraagt ongeveer ruim anderhalve eeuw. Inderdaad zijn er enkele gevallen te noemen waarin een mensch een dergelijke buitengewoon krassen leeftijd wist te halen. Zoo noemen wij b.v. de Francaise Maria Piou, die in 1838 op 158-jarigen leeftijd stierf. Merkwaardigerwijze bereiken de betere standen over het algemeen een hoogeren leeftijd als de ja-gere, hoewel wij daarentegen bij de mindere standen meer honderdjarigen aantreffen. Niet zelden worden „beroemde mannen" honderd en meer jaren oud Paus Gregorius IX en Titiaan de groote schilder, werden beiden een eeuw oud. Hippocrates moet zelfs 104 jaar zijn geweest toen hij het tijdelijke met het eeuwige verwisselde.

Doch dit zijn gevallen welke wij gerust met de naam „zeldzaam" mogen bestempelen. August Pütter de eminente onderzoeker uit Heidelberg, heeft aangetoond, dat maar al te vaak teneinde medelijden en bewondering op te wekken, dus uit een soort „ijdelheid" of om een grootere ondersteuning te verkrijgen, honderdjarigheid wordt aangekondigd, waarbij de persoon in kwestie in werkelijkheid een normalen leeftijd heeft bereikt, dus 92 of hoogstens 95 jaar oud is. Van de 27 menschen, die bij een volksstelling in Beieren aangaven, dat zij honderd jaar waren, waren er 15 zelfs niet eens negentig jaar oud! Desondanks kon men wel zeggen, dat in Duitschland, om eens even bij dit land te blijven, vóór den oorlog jaarlijks 9 mannen en 21 vrouwen den honderdjarigen leeftijd bereikten.

De dieren, die den mensch het nauwste „verwant" zijn, de apen worden slechts zelden zoo oud als de menschen. De leeftijdsgrens voor een Orang-Oetan is vastgesteld op circa zestig. Daarentegen bereiken groote gorilla's meermalen een leeftijd van honderdvijftig tot tweehonderd jaar. Een ezel b.v. zal de leeftijd van honderd jaar soms niet zelden bereiken. Ver achter deze getallen blijven echter de leeftijdsgrenzen van koeien, bokken en herten, die bijna nooit ouder dan dertig jaar worden; ook paarden zijn om hun dertigste jaar vrijwel „aftands".

Honden, katten en leeuwen brengen het tot dertig à veertig jaren. Beren zelfs tot vijftig. Van de knaagdieren kan slechts de bever een vergelijking met de beer doorstaan. Eekhoorntje en stekelvarkens (egels) overtreffen met 12 en 20 jaar al hun soortgenooten verre in ouderdom. Eigenaardig is het, dat de vogels heel oud kunnen worden. Valken, eenden, raven, zwanen, ganzen, en nog enkele andere soortgelijke dieren kunnen meer dan honderd jaar oud worden, dat staat vast. Gieren, papegaaien en zwanen moeten zelfs meer dan honderdvijftig jaar oud geworden zijn en men spreekt zelfs over gevallen, waarin papegaaien, speciaal de zoogenaamde „grijze roodstaarten" de twee eeuwen hebben gehaald.

Het taaiste dier, dat wij kennen, is de beroemde, door W. Rotschild aan den Londenschen dierentuin geschonken reuzenschildpad. Toen het dier in 1737 op een eiland van de Chaga-archipel werd gevangen, was het reeds „steenoud". Driehonderd jaar loopt deze gepantserde Methusalem zeker reeds rond. Het eigenaardigste is, dat overigens amphibieën niet bijzonder oud worden. Padden b.v. bereiken hoogsten veertig jaar, terwijl verschillende visschen in verhouding vrij lang kunnen leven. Snoeken moeten meer dan tweehonderd, karpers meer dan honderdvijftig jaar kunnen „torsen". Bij de reusachtige haaien, en andere zeemonsters bestaan er nog veel hoogere leeftijdsgrenzen, hoewel wij die tot nu toe niet experimenteel hebben kunnen bewijzen.

Onder de dieren, die geen wervelkolom tot steun hebben, staat de mossel als nummer één boven aan de lijst. Groote oesters, en ook zoetwaterparelosters kunnen, zooals verschillende experimenten aangetoond hebben, honderd tot honderdvijftig jaar leven. De andere dieren zonder wervelkolom sterven veel sneller, hoewel het den lezer toch nog zal verbazen te vernemen dat sommige vrouwelijke mieren vijftien jaar en verschillende kevers 45 jaar geleefd hebben, waarbij inbegrepen is de tijd van het larven- en poppenleven.

Verder zijn er nog eenige parasieten, voornamelijk de zoogenaamde „zeerozen", die buitengewoon lang kunnen leven. Zoo'n zeeroos, of zeeanemoon is in 1887 in het aquarium van den dierentuin te Edinburgh gestorven op 67-jarigen leeftijd.

Vergeleken met de ouderdom, die sommige boomen bereiken, zijn de langstlevende dieren nog maar zeer vergankelijke schepselen. Hoewel de meeste boomen, wat levensduur betreft, sterk overschat zijn, kennen wij toch 2000-jarige edelkastanjes, 3000-jarige taxusboomen, 5000-jarige mammoetsboomen en de beroemde watercypres van Oaxaca, die op meer dan 6000 jaar geschat wordi.

De geschiedenis van de kous.

door H. P.

De kousen, zij het dan niet in den tegenwoordigen vorm, waren reeds bij de Romeinen bekend. De Germanen waren de eersten, die een werkelijke kous droegen, zooals wij deze thans kennen. Toen de Longbobarden Italië veroverden, droegen zij witte kousen welke echter de knieën onbedekt lieten, ook de Noormannen droegen lange kousen. Tot in de Middeleeuwen waren het echter hoofdzakelijk mannen die kousen droegen, welke zeer lang waren en tot ver over de knieën reikten. De vrouwen gebruikten aan elkaar genaaide lappen uit linnen of leer welke zij om den voet het been wikkelden. In de dertiende eeuw werden kousen en broek uit één stuk vervaardigd; dit is op afbeeldingen uit dien tijd duidelijk te zien. Eerst in de zestiende eeuw werden de kousen weder een afzonderlijk toilet-onderdeel. Toentertijd gingen ook de dames kousen dragen, welke gewoonte uit Spanje afkomstig was en verband hield met dansen. In Spanje was toentertijd een zeer sierlijke dans in zwang, waarbij veel werd geloopen, zoodat de heeren genoodzaakt waren prachtige kousen te dragen. Toen de Spaansche vrouwen zagen hoe sierlijk de nauwsluitende kousen stonden, aarzelden zij niet het voorbeeld der heeren na te volgen. Al spoedig was het dragen van kousen onder de vrouwen der verschillende landen algemeen. In de zestiende eeuw kwamen de zijden kousen in de mode. Koningin Elisabeth van Engeland was de eerste vorstin, die zijden kousen droeg. In het jaar 1560 kreeg zij van een rijk Spaansch koopman een paar ten geschenke. Het recht om zijden kousen te dragen, wilde zij uitsluitend voor zichzelve behouden. De kroniekschrijver zegt: „dat het haar aangenaam aandeed dat haar beenen met zachte zijde kousen waren omgeven en die van andere dames slechts door lompen linnen windsels waren bedekt". Een van haar onderdanen. William Lee, had een weefgestoelte uitgevonden, waarmede men kousen kon vervaardigen. Koningin Elisabeth was hierover zóó verontwaardigd, dat Lee gedwongen werd het land te verlaten, De ongelukkige uitvinder vestijde zich in Frankrijk, waar hij uit wraak de eerste zijden kousen voor Maria de Medicis weefde. De eerste zijden kousen waren uiterst kostbaar, zoodat slechts enkele personen zich die weelde konden veroorloven; Waarschijnlijk zal het niet velen bekend zijn, dat de beroemde dichter Voltaire tevens kousen-fabrikant was en speciaal van zijden kousen. Toen Voltaire zich omstreeks 1758 op zijn landgoed Terney, gelegen aan den voet van de Jura niet ver van Genéve, vestigde opende hij niet alleen een horlogefabriek, maar hield zich ook bezig met de teelt van zijderupsen en het weven van zijden stoffen. Ongeveer tien jaar later begon hij met de fabrikatie van zijden kousen.

Aan propaganda voor zijn nieuw artikel ontbrak het hem niet, daar hij goed bekend was in de aristocratische kringen van Frankrijk. Aan een van zijn kennissen, de hertogin van Choiseul, verzocht hij per brief om hem een van haar schoenen te willen sturen. De hertogin was ten zeerste verwonderd over dit verzoek, doch antwoordde, dat Voltaire niet één, doch wel een geheel paar kon krijgen, als hij dit wenschte. Wel zou zij willen weten, waarvoor Voltaire de schoenen noodig had. Voltaire antwoordde hierop per brief, welke in dichtvorm was gesteld. Hierin herhaalde hij zijn verzoek om slechts één schoen te mogen ontvangen, doch verzweeg zorgvuldig de reden van dit verzoek. Nadat Voltaire de gevraagde schoen had ontvangen, liet hij op zijn fabriek een paar zijden kousen voor de hertogin vervaardigen, geheel naar de maat van haar schoen. Deze stuurde hij in September 1769 naar de hertogin met het volgende schrijven: „Ik wilde U toonen mevrouw, wat in ons klimaat tot stand kan komen, al beweert men ook, dat wij zeven maanden van het jaar „Siberië" hebben. Mijn zijdewormen hebben mij het materiaal voor kousen geleverd en eigenhandig heb ik ze gefabriceerd. Het zijn de eerste exemplaren, welke hier te lande werden gemaakt. Ik hoop, dat U ze wilt dragen, mevrouw. Als men niet erkent, dat mijn zijde mooier en sterker is dan die uit Provence en uit Italië, sluit ik mijn fabriek onherroepelijk. Ik verzoek U dan, de kousen cadeau te geven aan een van Uw ondergeschikten, die ze dan minstens een jaar lang zal kunnen dragen." De zijden kousen kwamen toen hoe langer hoe meer in de mode, hoewel zij nog zeer kostbaar bleven. Tijdens de Fransche revolutie, toen eenigen tijd lange gewaden werden gedragen, geraakten de zijden kousen langzamerhand op den achtergrond. Dit duurde echter niet lang, daar zij reeds weer in het begin der 19e eeuw ten tooneele verschenen, sinds wanneer zij tot in onze dagen hun plaats hebben behouden. Dat het dragen van kousen verplichtend werd gesteld, zal nog wel niet vaak zijn voorgekomen. Toch heeft men onlangs kunnen lezen, dat de gemeenteraad van Shanghai, de stad welke altijd bekend heeft gestaan dat daar zoo ongeveer alles was geoorloofd, besloten heeft, dat iedere vrouw, die op straat loopt zonder behoorlijke kousen te dragen, of die slechts z.g. „halve kousen", coquette sokjes dus, draagt, zal beschouwd worden als een vijandin van het volk, een belaagster van de openbare zedelijkheid en een overtreedster van de wetten van den gemeenteraad van Groot Shanghai.

Verwachte schepen in de week van 18—24 October.

	aank.	van	vertrek	naar
„EL LIBERTADOR"	18	Maracaibo	18	Aruba,M'bo.
„EL LIBERTADOR"	21	M,bo,Aruba	21	La Guaira.
„CALYPSO"	22	P. Cabello	22	Aruba,M'bo.
„COTTICA"	22	P. Cabello	22	Port au Pr.
„EL LIBERTADOR"	22	La Guaira	22	Maracaibo.
„ASTREA"	23	Maracaibo	23	P.Cab., N.York.
„STUYVESANT"	24	Port au Prince	25	P.Cabello.

INGEZONDEN.

Buiten verantwoordelijkheid der Redactie, zoowel wat vorm of inhoud als wat strekking betreft. De kopy wordt zelfs bij nietplaatsing nimmer teruggegeven.

Saba 23 9 31

Dear Mr. Editor :-

With reference to a query made by „A Voter" in your issue of the 12 th. of Sept. 1931 may I have the kind privilege of adding another interrogation of similar nature to „A. Voter" interrogative in abovementioned issue? viz:

Is it conscientious for the junior clerk of the Post Office to be compelled to climb some 1000 feet or more up to St. John's and its P. O., in order to collect or distribute mail at said P.O., in the absence of the St. John's postal officer, i.e. when said postal officer is functioning as supervisor of Public Works for wich he receives the daily wages of 4 or 5 guilders extra?

I should like to have the opinion of some of your honest minded readers.

With thanks for space allowed,

Very truly yours

M. S.

INGEZONDEN.

M. d. R.

Verzoeke beleefd een plaatsje in uw veelgelezen blad. Bij voorbaat mijn vriendelijken dank.

Daar de toestand van Cher-Asile — het gedeelte dat aan de familie Gressmann behoort — in zulk een slechten toestand verkeert dat er nu een flinken schoonmaak hoog noodig is, neem ik hierbij beleefd de vrijheid dezen wantoestand onder de aandacht van het bestuur te brengen en twijfelen niet aan de rechtschapenheid van onzen landvoogd om — na ingewonnen inlichtingen — het betrokken departement te willen belasten met de opruiming van het vuil en den afval die hier opgehoopt liggen. Het lijkt wel een Augias-stal.

De ondragelijke stank is niet uit te houden en bovendien gevaarlijk met het oog op de verspreiding van besmettelijke ziekten, enz. .

Ik zal daarom den Directeur van Openbare Gezondheidsdienst, dankbaar zijn, indien hij de boel wilde laten opruimen, want hij alleen kan in deze verlichting brengen.

Bij voorbaat mijn welgemeenden dank,

Met de meeste hoogachting,

uwdw. dienaar

Hugo Gressmann Jr.

Het Spiritisme.

In ons artikel van de vorige week, over *Papini en het satanische in de moderne maatschappij*, noemden wij onder de moderne verdwazing ook dit, dat het moderne ongeloof veel meer aandacht schenkt aan de buitenissigste uitwassen dan aan de Christelijke leer. Een van die buitenissige uitwassen is het *Spiritisme*, dat zoowaar ook op Curaçao zijn intrede gedaan heeft, en natuurlijk ook hier zijn slachtoffers telt.

De wereld wil bedrogen worden, zeide reeds een oud Romeinsch spreekwoord, ergo decipiatur, welnu bedriegt ze dan!

Er zijn altijd nog wel handige lui te vinden, die gaarne van de lichtgeloovigheid der wereld profiteeren.

Deze dagen lazen we nog in den N. Rotterd. Ct onder het opschrift „Een grappenmaker".

„De grappemaker, dien wij bedoelen, heet Charles Albert Beare. Deze man heeft van 1920 tot 3 maanden geleden de wereld in verbazing gezet door zijn ongemeene psychische gaven. Hij had zich als zoodanig laten onderzoeken door de deskundigen van de Temple of Light te Londen, die hem een brevet hadden gegeven als clairvoyant en medium. Aanvankelijk was Beare amateur-goochelaar met belangstelling voor geheimzinnige dingen en spoedig was hij in contact met de Temple of Light in Southwark Road te Londen. Hij bestudeerde daar de beschikbare literatuur over psychische en occulte onderwerpen en ontpopte zich alras als een medium van groote kracht.

Thans heeft deze zelfde man, die 3 maanden geleden zijn (goed betaald) beroep van medium had vaarwel gezegd, aan een journalist meegedeeld dat hij tien jaar lang de menigte bij den neus had gehad. Hij was honderden malen voor 't publiek verschenen en had zich in trance laten brengen, in welken toestand hij dan geniale wartaal sprak, waarmee hij er echter de goedgeloovigen liet inloopen. Thans heeft hij spijt van zijn bedriegerijen en heeft hij het bedrog ook ruiterlijk bekend."

Het is een beetje euphemististisch uitgedrukt, als men in zulk geval van een „grappenmaker" spreekt.

Hoeveel duizenden spiritisten zal de man bedot hebben?

Een Belgisch hoogleeraar. Prof. P. A. van Rooy o. p. heeft ons in de gelegenheid gesteld een artikel van hem over te nemen, wat hij in een Belgisch tijdschrift plaatste over genoemd onderwerp.

De mensch kent wel het verleden en het heden, maar hij kent den dag van morgen niet. Hij ziet de zichtbare wereld, maar weet niets van de andere wereld. En kon hij ook maar den dood overbruggen!

Een zijner meest klemmende verlangens is steeds geweest te weten „wat er hem te wachten staat": de toekomst. Kan ook de andere wereld niet in zijn bereik komen? En zou „de liefde den afgrond toch kunnen overschrijden," zooals Diotimes van Mantinea tot Socrates zegt in *het Gastmaal*?

Want dat alles houdt aan mekaar: het onzichtbare. En 't onzichtbare heeft hem altijd betooverd.

Wij, katholieken, zijn desaangaande genoegzaam ingelicht. Het geloof leert ons dat, na den dood, de mensch eeuwig gelukkig of ongelukkig zal zijn, naar gelang hij, hier op aarde, goed of slecht zal geleefd hebben. Na den dood — scheiding der ziel van het lichaam — moet de mensch onwederroepelijk de eeuwigheid in. Sterft hij in staat van genade, d. w. z. in vriendschap met zijn Schepper en Verlosser, dan gaat hij in het Vagevuur, om van de laatste vlekken der zonde gezuiverd te worden, want niets onreins mag in den hemel in tegenwoordigheid van de Opperste Heiligheid toegelaten worden. Daarna zal hij in het hemelsch Vaderhuis, voor altijd gelukkig wezen door de Godsgenieting. God, hoogste Goed, opperste Waarheid en oneindige Schoonheid, zal zich ter genieting geven aan de ziel. Daarin zal het eeuwig geluk van den mensch bestaan.

Sterft hij echter in staat van doodzonde, t. t. z. het goddelijk leven dat door het Doopsel in zijne ziel ontstoken werd, dood zijnde, dan valt in de hel, waar de mensch voor altijd ongelukkig zijn zal. Hij zal het doel zijns levens, namelijk zijn eeuwig geluk te verdienen door het naleven van Gods' wet op aarde, gemist hebben.

Nu, alle stof is vergankelijk. De stof draagt in zich de kiemen harer eigen ontbinding. Hare krachten geraken uitgeput. En zoo zal de wereld eenmaal vergaan. Op den laatsten dag, zullen de lichamen der menschen, die in stof gekeerd waren, wederom verrijzen en levend worden door de zielen die er terug zullen invaren. Voor goed vereenigd met de ziel, zal het lichaam zijn deel hebben in het eeuwig geluk of ongeluk dezer laatste. Gansch de mensch, met ziel en lichaam, zal aldus voor alle eeuwigheid gelukkig of ongelukkig zijn.

Bovendien eenmaal de ziel uit deze wereld verscheiden, kunnen de afgestorvenen niet meer in tastbare voeling komen met de levenden, zich aan hen niet openbaren, zonder een bijzondere toelating van God. Door onze gebeden, onze verdiensten en onze goede werken kunnen wij ze helpen en zij kunnen ons bijstaan door hunne voorspraak bij God; dit alles in de schoot van de gemeenschap der heiligen.

* *
*

Tegenwoordig echter zijn er velen die er een andere opvatting op nahouden.

In 1848 was het dorpje Hydesville, bij New-York, in de Vereenigde Staten in groote beroering gekomen. Daar woonde een zekere Dr. John Fox met zijn vrouw en hun twee dochters. Op zekeren nacht deden zich daar vreemde verschijnselen voor. Hevig werd er geklopt in den muur. Sedertdien hield dat slaan geruimen tijd aan. Men wist niet wat zulks beteekende. Maar een der dochters kwam op de gedachte in haar handen te klappen. Zij noodigde aldus dat vreemd gedruisch uit te antwoorden en . . . het antwoord kwam. Een gesprek ving aan met den onzichtbaren bezoeker en men vernam dat er in dat huis een man zou vermoord geweest zijn en onder den vloer begraven lag. Zoo kwamen de ontvleeschde geesten in voeling met onze wereld: dat was de eerste boodschap der geesten.

Dit nieuws verwekte natuurlijk veel ophef in Amerika. Overal wilde men nu met de geesten spreken. Het spiritisme was geboren.

De gezusters Fox werden er de eerste propagandisten van. Toen de familie Fox naar Rochester verhuisde, verhuisde de geest met hen mede . . .

Op korten tijd waren er in de Vereenigde Staten alleen over de 500.000 aanhangers. Vandaar waaide het „Spiritualisme" over naar Engeland. Zulke praktijken kwamen trouwens best overeen met den geest van lichtgeloovigheid van den Anglo-Sakser en zijn verlangen naar het wonderbare. Kort daarop werd het Spiritisme overgevoerd naar Duitschland. Ook hier genoot het veel bijval. Geen wonder: in deze drie landen had het protestantisme de christelijke gegevens aangaande het ander leven fel beneveld.

Van daar verspreidde het zich over de andere landen van Europa, zooals Frankrijk, waar de geest der Encyclopedisten en van Voltaire bij velen het christelijk geloof had verdrongen en men sedert de 18de eeuw warm stond voor het wondere en geheimzinnige. In 1857 verscheen het bekende boek der Geesten van Allan Kardec, den bekenden theorieker en hoogepriester der Spiritisten. Dat boek is als hun evangelie geworden.

Sedert dien heeft het Spiritisme overal veld gewonnen. Het bezit zijn officieele tijdschriften. Groote geleerden zijn begonnen met er belang in te stellen en sommigen zijn er zelf toe over gegaan, zooals William Crookes, Alfred Russell, Wallace Myers, Richard Hodgson, William James, Lombroso, Sir Oliver Lodge, Charles Richt, Camille Flammarion, Gabriel Delanne, Dr. Geley.

Sedert meer dan 60 jaar worden er regelmatig congressen gehouden. Het eerstvolgende heeft dit jaar plaats in Den Haag, waar de wettelijke positie der mediums zal besproken worden.

Het aantal Spiritisten over de wereld bedraagt thans 20 á 25 millioen. Bijzonder sedert den oorlog geniet het Spiritisme een buitengewonen bijval.

In 't voorbijgaan weze gezegd dat de schrijver van een protestantsch boek: *De Waarheid aangaande het Spiritisme*, in 't Nederlandsch verschenen, spreekt van vijf honderd millioen aanhangers. Hij rekent daarbij de wilden van Afrika, de barbaren van Oost-Indië, (ik citeer) de Chineezen, de Hindoes, de Tibetanen en de bewoners van de eilanden van den Stillen Oceaan en nagenoeg elk volk waar afgoderij, barbarisme en demonisme heerschen. Dat is overdreven. En hij is ook glad verkeerd in het uiteenzetten van zijn thesis: de geesten, die in het matte licht van Spiritistische séances verschijnen, zijn niet de geesten der dooden, maar geesten der duivelen. Gansch het spiritisme is het werk van den duivel!

De Vereenigde Staten van Amerika alleen tellen zeker voor 't oogenblik meer dan 5 millioen leden. Die nieuwe leer heeft hare tempels: het zijn de private salons, waar regelmatig séances geschieden. Zoo opereeren er tegenwoordig te Parijs alleen, wel 30.000 mediums. In Londen ten minste evenveel. In den loop van verleden jaar werd er in de Fransche hoofdstad 75 millioen frank uitgegeven aan raadplegingen van mediums!

Ook Asië begint thans thans volop mee te doen in de Spiritistische beweging: de Vereeniging voor psychische Wetenschappen van Japan (lees voor Spiritisme) voorgezeten door Dr. Asano telt over de 10.000 leden. Aan het Spiritistisch Congres in December 1929 te Lahore gehouden voor Indië, hebben ongeveer 20.000 personen deel genomen.

Het Spiritisme heeft meest overal burgerrecht verkregen. De pers, de schouwburg, de cinema schenken aan die geheimzinnige verschijnselen een uitgelezen plaats. Dat is een der meest actueele kwesties. Léon Denis, wellicht de voornaamste vertegenwoordiger en de meest overtuigde schrijver der spiritistische gedachte, overdreef niet toen hij schreef dat het spiritisme na eerst miskend te zijn geweest, nu de wereld had overweldigd.

Niet zelden ontvangt men in de groote steden een uitnoodiging voor een wereldsche bijeenkomst, waarop de traditioneele melding „men zal dansen", vervangen wordt door men zal aan spiritisme doen. Flammarion weet desaangaande te vertellen dat, nadat de ketting met de handen gevormd werd, de heeren meermalen met de dames er een andere vormen naar . . . de ingeving van hun hart . . .

Bij sommige menschen is het oproepen der geesten de leidraad van hun dagelijksch leven geworden. Zoo heb ik het huisgezin van een der vooraanstaande kunstenaars van ons land gekend, waar de meening der geesten voor alles ingewonnen wordt, tot zelfs om te weten hoe lang de eieren in 't water moeten liggen koken! Ik weet nog het geval van eene Dame, die elken morgen begon met zich in voeling te stellen met de onzichtbare wereld door het oproepen van geesten, alvorens naar de Mis en ter H. Tafel te gaan . . .

Een gansche literatuur over Spiritisme en Occultisme is dees laatste jaren opgeschoten. Tot Spiritistische romans toe worden regelmatig op de markt gesmeten.

Théophile Gautier, onder den invloed van Victor Hugo die, zooals men weet, een vurig spiritist was, had reeds in zijnen tijd een roman: *Spirite* genaamd geschreven.

In 't Nederlandsch schreef o.m. Henri Borel: De Laatste Incarnatie. Verder nog de bekende roman van Lucien-Graux: Réincarné (Roman de l'au-delà). Onlangs las ik er nog een andere: „Aimer, c'est s'oublier", met als opdracht: „A toi, qui par delà la Mort, es venu me remercier publiquement de l'Aide spirituelle que je t'ai donnée. — En souvenir des plus heureux jours de notre Union".

Te Parijs bestaat er nu een „Institut métapsychique international" en dat als ondertitel draagt: „reconnu d'utilité publique"! Nu, metapsychiek en spiritisme zijn ongeveer zuster en broer. Dáár bestaat een heel museum met afgietsels van zoogezegde materialisaties.

Gedurende den oorlog heeft het spiritisme buitengewoon veel aanhangers gewonnen. Dat was zijn gouden tijd. En dat is te verstaan. Zoovele famliën zagen hun zonen, vaders, echtgenooten, broeders of vrienden optrekken. Op zekeren dag kwam hun het vreeselijk nieuws toe van verre, meermalen van over de zee of van den anderen, ongenaakbaren kant van 't front: gesneuveld . . . . Men kon zich zoo maar niet neerleggen bij de ijskoude werkelijkheid dat men dezen die men lief had en die zoo vol leven waren heengegaan, nooit meer zou wederzien. Nu, bij spiritisten beweerde men in voeling te komen met de afgestorvenen. De menschen gingen er naartoe, bijzonder als hun godsdienstige overtuiging hun niets meer zeide, zooals bij velen het geval was. Ze kregen den indruk daar op die séancen met hun beminden te spreken en ze bleven er naartoe gaan. 't Is uit den gemoedstoestand dat het boek: „Raymond" van Sir Oliver Lodge ontstaan is. Deze had namelijk zijn zoon in den oorlog verloren.

Voor vele menschen, bijzonder als de christelijke hoop in hunne ziel niet meer opvlamt, zijn spiritistische vergaderingen, het vernemen van de boodschap der geesten, een behoefte, een obsessie geworden. Zij geven nieuwe emoties ook.

Van Mad. Noël, bij wie op hare villa „Carmen" te Algiers de beroemde verschijningen plaats hadden, waarover professor Charles Richet schreef, getuigt Melle Cochet, welke het médium Martine Béraud, mee hielp die zoogezegde verschijningen te verwekken: „Mad. Noël is een arme zenuwlijdster (une pauvre détraquée) die absoluut haar spookverschijning moet hebben. Als Bien-Boâ zich niet vertoont, is zij ziek, zij eet niet meer en neemt een dubbele dosis morphine in."

De ondervinding heeft bewezen hoe ontzenuwend aan spiritisme doen op het menschelijk gestel werkt. Een séance is een echte overspanning der zenuwen, evenals alcool en verdoovingsmiddelen. 't Verwekt de illusie van nieuwe emoties, namelijk de geesten uit de andere wereld te hooren en te zien. Maar dat werkt eerst moreel, niet physisch. Ten laatste baart het bijwonen van zulke séancen onrust, dweeperij, wilsverzwakking, waanzin. Zoovelen zijn als ontredderde wrakken in gekkenhuizen aangespoeld!

Geen wonder zoo Dr. Zeehandelaar zijn studie over Spiritisme inleidde met de woorden van Jules Bois: „Les imprudents qui courent après les Esprits, perdent leur propre esprit.

Wordt vervolgd.

Het wonder van den H. Januarius te Napels.

Wat een, die zag, vertelt.

Hoe de menschen de zaken ook draaien, de wonderen zijn de wereld nog niet uit! In het jaar 303 werd de H. Januarius op last van keizer Diocletiaan te Pozzuoli onthoofd; zijn lichaam werd begraven te Napels, dat den martelaar als een patroon vereeren bleef tot nu toe en waar sinds 1490 zijn overblijfselen rusten in een crypte onder den Dom.

In een groote kapel van den Dom wordt het Hoofd van den heilige bewaard en twee fleschjes met zijn bloed. Op bepaalde dagen wordt dit bloed vloeiend: acht dagen in Mei, acht dagen in September, soms ook op 16 December en enkele keeren bij de komst van voorname bezoekers. Het geschiedde nog het vorig jaar, toen de Italiaansche kroonprins Umberto de kapel bezocht.

Onder ontzaggelijke belangstelling heeft het wonder ook dit jaar plaats gehad. De menigte zag de twee fleschjes: het bloed in het grootste fleschje is steenhard; het kleine fleschje is leeg en vertoont slechts enkele vlekken. De Romeinsche correspondent van het liberale „*Algemeen Handelsblad*" heeft, zooals hij in dat blad van 27 September (a. b. 2e p. 5) schrijft, dit jaar ook met eigen oogen de gebeurtenis willen zien: om zes uur 's morgens was hij bij de kapel, om zeven uur ging het hek open en begonnen kerkelijke plechtigheden in tegenwoordigheid van Z. Em. Kardinaal Ascalesi, aartsbisschop van Napels. De correspondent vertelt hoe hij een priester zag, die de bloedfleschjes, welke in den boven beschreven toestand verkeerden, aan de aanwezigen toonde. Dan vervolgt hij:

Om even half tien zien we, hoe heel langzaam de substantie in het fleschje gaat bewegen. Het gezicht van Monsignore (die de reliqui draagt) straalt plots van vreugde en om 9.42 wuift hij met een wit zijden doekje. Het bloed is volkomen vloeibaar, dun als water, en heeft een helder roode kleur aangenomen! In vijf jaar is het wonder niet zóó volkomen geschied. Een juichen gaat op, een handgeklap, gelukwenschen worden geroepen, de heilige wordt bedankt met duizenden, duizenden kushandjes. Het groote orgel zet een jubelhyme in, de beste zangers van Napels stemmen een een triomfeerende dankpsalm aan. Buiten buldert het kanon een-eentwintig feestelijke schoten, en alle stoombooten in de haven, alle fabrieken in de stad laten de sirenes fluiten. Napels is dol van blijde opwinding.

Urenlang verdringt zich het volk nog in de kapel om het kostbare reliqui te kussen, terwijl in de kerk de geheelen dag feestelijke diensten worden gehouden met veel muziek en koorzang. Tegen den avond stolt langzaam het bloed, wordt opnieuw zwartachtig, om morgen opnieuw vloeibaar te worden. Zoo herhaalt zich het wonder gedurende acht dagen.

Over dit „wonder van Napels" bestaat een zeer uitgebreide literatuur. De eerste stellige berichten dateeren uit het jaar 1389, hoewel men algemeen aanneemt, dat reeds in 313 het wonder zich heeft voltrokken.

Na de Hervorming heeft het wonder vele en verbitterde loochenaars gevonden, doch niet één van die allen heeft een natuurlijke verklaring kunnen geven van het feit. De substantie in het fleschje is zwart en steenhard. ze wordt stroopachtig (vooral in Mei) soms totaal vloeibaar als water (vooral in September), soms ook blijft ze, niettegenstaande urenlang bidden, onveranderd. Dit geldt als een zeer slecht teeken en inderdaad heeft het wonder niet plaats gehad in 1884, het jaar van de vreeselijke cholera-epedimie, die tienduizenden slachtoffers eischte. In 1631 bleef het bloed vele maanden vloeibaar gedurende een buitergewone periode van activiteit van den Vesuvius. De substantie verandert, zooals gezegd, ook van kleur en tevens van volume (omvang); in Mei meet ze gewoonlijk circa 60 c.M.³ en vult dan ruim de helft van het fleschje; in September is het fleschje vaak geheel gevuld. Ook het gewicht is variabel; men constateerde verschillen van 28 gram. Het grootste volume gaat echter somtijds gepaard met het kleinste gewicht en omgekeerd!

Men heeft getracht de liquefactie te verklaren door de werking van de warmte, die zich ontwikkelt door de kaarsen en de volksmenigte. Sedert eenige jaren is het daarom gewoonte een zoo gering mogelijk aantal kaarsen te gebruiken. De liquefactie komt in de maand Mei niet zelden voor gedurende de processie van den Dom naar de kerk van Santa Chiara, ook bij koud, vochtig weer.

Vele geleerden hebben hun twijfel te kennen gegeven omtrent de substantie zelf; men meende met een onbekend chemisch mengsel te doen te hebben, dat zeer bijzondere eigenschappen bezit. Nu is het niet mogelijk de fleschjes uit den reliquiehouder te nemen, daar ze zeer oud zijn en ongetwijfeld zouden breken. In andere fleschjes met bloed van martelaren (steeds versteend) wees het chemisch onderzoek uit, dat men inderdaad met bloed te doen had. Het bloed van San Gennaro is alleen onderzocht door middel der spectraalanalyse en toonde in het spectrum zeer duidelijk den typeerenden donkeren band na de lijn D. Een tweede spectro-analytisch onderzoek bewees eveneens, dat de substantie in het fleschje bloed is, dat dan teggen alle natuurwetten in niet tot ontbinding zou zijn overgegaan.

Tegelijkertijd met het mirakel van Napels geschiedt iets gelijksoortigs te Pozzuoli, (waar de heilige, zooals wij vermeldden, onthoofd werd.) In het kerkje San Gennarello aldaar bevindt zich een marmeren steen met enkele bloedvlekken. Men meent, dat dit de steen is, waarop San Gennaro's hoofd rustte tijdens de onthoofding. Anderen veronderstellen, dat aan dezen steen Eusebia haar vingers afveegde. Hoe dit zij, op 19 September en de acht volgende dagen worden deze vlekken van zwart helrood en vochtig. Enkele malen, zoo in 1860 (het jaar van den val der Bourbons), vormden zich op den steen groote bloeddroppels, die met een spons werden weggeveegd. Ook de vlekken op deze spons vertoonen thans dezelfde eigenschap.

Het bloed uit het kleine fleschje is in de 17e eeuw door de stad Napels aan den Spaanschen koning geschonken en bevindt zich in het Escuriaal paleis te Madrid. Ook daar schijnt zich het wonder te voltrekken.

„Het wonder van San Gennaro, zoo besluit de correspondent zijn brief, is op zijn minst genomen een onopgelost mysterie. Aan polemieken heeft het nooit ontbroken, geleerden van naam uit alle deelen der wereld hebben zich met de zaak beziggehouden, doch zonder eenig resultaat."

Pater Bourjade.

De kabelballon-jager.

We lezen in de Maasbode van 6 Aug.

Te Montauban bij Toulouse heeft de vorige week gedurende twee dagen een groot vliegfeest plaats gehad ter eere van wijlen luitenant Bourjade, die in den Europeeschen oorlog 26 officieele luchtoverwinningen behaalde.

Aan de feestelijkheden werd deelgenomen door het Luchtvaart Ministerie dat kolonel d'Astier de la Vigerie als vertegenwoordiger had afgevaardigd, aismede door een escadrille militaire vliegtuigen van het 36ste regiment. Mede waren aangewezig tal van stedelijke en departementale autoriteiten, terwijl uit vele plaatsen luchttoeristen naar Montauban waren gekomen, zelfs uit België. Alleen de prefect van het Departement Tarn en Garonne ontbrak, welke afwezigheid door generaal d'Amade aan het feestmaal dat de vliegdagen besloot, werd vastgesteld. Bleef de Prefect weg, vraagt het luchtvaartweekblad „Les Ailes" veelzeggend, omdat Bourjade niet alleen vlieger was, doch ook missionaris?

Meer dan 300 personen maakten van de gelegenheid gebruik een pleziervlucht te maken, onder welke ook de bisschop van Montauban. Plannen zijn in voorbereiding om ter gedachtenis aan Leon Bourjade te Montauban, zijn geboorteplaats, een monument op te richten.

Bourjade als oorlogsvlieger.

Onder de Fransche frontvliegers heeft Bourjade een bijzondere plaats ingenomen. Bijzonder vanwege het jagen op verkenningsballons waarin hij zich specialiseerde. Toen de oorlog uitbrak, was Bourjade in Noviciaat te Freiburg in Zwitserland. Hij gaf direct aan den oproep zijn vaderland te helpen verdedigen, gehoor, en diende twee en 'n half jaar bij de infan-

---

FEUILLETON.

Nadruk verboden.

BELLADONNA.

Oorspronkelijk verhaal door

D. STRATER.

9

Detective Laarman, tot wien Willing als 'n oud vriend altijd vrijelijk toegang had, was juist dien dag thuis. Toen hij dan ook tegen het middaguur 'n aarzelend kloppen aan de deur hoorde, eerst 'n harden tik en daarna 'n paar veel zachtere, maakte hij er al dadelijk uit op, dat het zijn vriend Willing was.

— Dat is de klop van 'n hardhoorende, mompelde hij — daar 'n doove de kracht van het geluid niet kan schatten, meent hij den eersten keer te hard geklopt te hebben en laat er nu 'n reeks zachtere tikjes op volgen. We zullen eens even antwoord geven. . hij komt toch uit zich zelf binnen.

En waarlijk, 'n poosje daarna trad Willing in eigen persoon binnen.

— Zoo, beste kerel, hoe gaat het? verwelkomde hem Laarman. Daar doe je goed aan, dat je me eens komt opzoeken.

— Uitstekend, jij ook zeker? 'n Bof, dat ik je thuis tref, Laarman! Ik kom namelijk je hulp vragen voor 'n uiterst moeilijk geval.

— Biecht maar op, man, moedigde de dectectieve z'n bezoeker aan, terwijl hij hem 'n gemakkelijken stoel en 'n kistje sigaren toeschoof. 'k Ben vandaag vrij, 'k heb al den tijd, om naar je te luisteren.

Willing verhaalde nu het gebeurde met zijn vriend Karsten en ook, dat de huishouster onder verdenking hem vergiftigd te hebben in voorloopige bewaring zat. Verder dat hij onmogelijk in de schuld van juffrouw Stibbe kon gelooven en haar beloofd had, Laarman's hulp in te roepen, om het geval tot klaarheid te brengen.

De detective luisterde aandachtig naar het verhaal van z'n vriend. Hij had natuurlijk de omstandigheden van den moord reeds ten deele uit de bladen vernomen, maar zich niet verder voor het geval geïnteresseerd.

— Weet je wat, Willing? sprak hij na 'n poos. 'k Heb vandaag toch vrij. 'k Ga met je mee terug, dan zullen we daar samen eens poolshoogte nemen. Als je me 'n oogenblik wilt excuseeren, ben ik zóó klaar. We kunnen nog net den trein van elf uur halen en zijn er dan om half twaalf.

Willing stemde hierin gretig toe. De detective was spoedig gereed, zoodat beide vrienden den elf-uur trein intijds haalden. Onderweg sprak Laarman in 't geheel niet over het geval dat hij op zich genomen had op te lossen en liep het gesprek hoofdzakelijk over de sport, waarvan de detective en de muziek, waarvan Willing een groot liefhebber was.

Op de plaats hunner bestemming gekomen, stelde Laarman al dadelijk voor, een bezoek aan het huis Karsten te gaan brengen.

— Weet u ook, of de tuin en de omgeving al afgezocht zijn? vroeg hij.

— Ik geloof het niet, antwoordde z'n begeleider.

Dan moesten we daar eerst eens 'n kijkje gaan nemen.

Het huis van Karsten was spoedig bereikt. De detective liep er dadelijk achter om heen naar den tuin.

— Je kunt hier gemakkelijk over den muur in den tuin zien, sprak hij. Kijk, daar hebben we den bewusten perzikboom en daar het poortdeurtje. Die zullen we eerst eens gaan bezichtigen.

De poortdeur, die op 'n zijstraatje uitkwam, stond, scheen kort geleden geverfd! Laarman onderwierp ze aan 'n nauwkeurig onderzoek.

— Zie eens, Willing, daar hebben we 'n afdruk van een paar vingers. Men heeft hier blijkbaar beproefd het deurtje te openen, en niet bemerkt, dat de verf nog niet geheel opgedroogd was. We zullen daar eens een foto van nemen. . . . . Maar kijk eens wat een eigenaardige vinger, ging hij voort, daar loopt dwars over den top een diep lidteeken over! En nu gaan we een kijkje in den tuin nemen. Maar hoe komen wij daar in, ging hij voort met een blik op de welgedane gestalte van zijn vriend. Ik weet het al, we zullen maar precies doen als de beroemde Sam Weller en Pickwick bij hun avontuurlijk bezoek aan de kostschool. Stap maar op, Willing, dan zal ik je een zetje geven . . . . Zie zoo, daar ga je. En nu berg je, daar kom ik! . . .

Toen beiden goed en wel in den tuin beland waren, ging Laarman heeerst naar den perzikboom en ondertzocht ook dezen nauwkeurig. Maar hier en ook in de naaste omgeving was nergens een spoor achtergelaten.

De twee vrienden gingen nu verder den tuin in, toen de detective zich plotseling bukte om een sigarenzakje op te rapen, dat daar oogenschijnlijk door den wind verdwaald was.

— Hoe komt dat hier verzeild? Bepaald over den muur gewaaid. 't Is een sigarenzakje van Westerbeek, den sigarenwinkel hier in de buurt. En curieus, er staat een dagstempel op met het bedrag en de datum is een dag vroeger dan die van het overlijden van Karsten. . . . We zullen straks even bij Westerbeek aanloopen. Kocht Karsten daar ook sigaren, dat u weet?

— Zoover ik weet niet, antwoordde Willing, en dan toch zeker niet met enkele tegelijk.

De heele tuin en ook de naaste omgeving van het huis werd nu nogmaals afgezocht, maar zonder verder resultaat.

— Komaan, sprak Laarman opgewekt, laten we nu eerst eens naar den sigarenwinkelier gaan.

De winkel van Westerbeek was spoedig gevonden. Op de vraag van de detective of het sigarenzakje van hem afkomstig was, antwoordde de winkelier bevestigend.

— Maar die dagstempel, waar dient die voor? vroeg Laarman.

— Ik geef m'n klanten korting op hun verbruik.

Herinnert u zich misschien nog, op dien dag sigaren verkocht te hebben aan een forsch gebouwd heer met een lidteeken over zijn rechter wijsvinger.

— Laat eens kijken? . . . . U begrijpt, er komen zooveel klanten in den winkel . . .

Ja toch, nu herinner ik het me. 't Was een vreemdeling, flink van postuur, met een donker voorkomen. En wat u van dat lidteeken zegt, klopt ook. 'k Zag het toevallig, toen hij de sigarenzakje aannam.

— Prachtig! riep de detective uit. En herinnert u zich het uur ook ongeveer, waarop hij in uw winkel kwam?

— 't Was een uur of twee, juist op den stillen tijd voor mijn zaak.

(Wordt gevolgd.)

terie, waar hij het vreeselijke leven van den loopgraven-oorlog meemaakte. In begin 1917 werd hij bij het luchtwapen geplaatst en ging in de leer op de vliegschool von Avord, waar hij vier maanden in opleiding was. Hier begon een tijd van vroeg opstaan bij het irriteerende gefluit der sirene en van lang wachten in de ijskoude hangars op het breken van een nevelachtig lucht. Op 17 Juni 1917 behaalde Bourjade zijn bevret. Bijna maakte een botsing in de lucht een einde aan zijn pas begonnen vliegersloopbaan, toen een lestoestel rakelings over hem heenschoot.

Vervolgens werd Bourjade naar Pau gestuurd, aan den voet der Pyreneeën om te Pont Long de hoogeschool der oorlogs-luchtacrobatiek te doorloopen. Een maand later reeds werd Bourjade aan het front ingedeeld bij het 152ste „escadrille des crocodilles" aan het Vogezenfront, niet ver van zijn dierbaar Freiburg dat hij daar in kalme vredige rust aan gene zijde van de grens wist.

Na dagenlang wachten krijgt Bourjade een jachtvliegtuig toegewezen, een Nieuport. Hij neemt deel aan patrouille-vluchten en levert op 5 December zijn eerste luchtgevecht. Op zijn toestel prijkt de beeltenis van „la petite Thérèse de Lisieux" onder wier bijzondere bescherming hij zich heeft gesteld. Ook later raakt Leon meermalen slaags, maar zonder resultaat. Totdat hij op 10 Februari boven Ban de Sapt een Duitsche machine velt, welke echter neerkomt op het door de Duitschers bezette gebied en hem daarom niet als officieele overwinning kan worden toegewezen. Dan, op 25 Maart krijgt hij zijn eersten kabelballon te pakken. De eerste van een lange reeks. Aan de gevaarlijke spiedende oogen van den vijand had Bourjade uit zijn loopgravenjaren levendige herinneringen bewaard. Hij wist hoe gevaarlijk ze waren, hoe door de verkenners in die ballons het vuur geleid werd dat op de Fransche doelen gericht werd. Thans wilde hij zijn makkers „daar beneden", die door het van uit de kabelballons geleid geschutvuur geregeld werden gedreigd, naar beste vermogen helpen.

Zijn eerste luchtoverwinning.

Over die eerste officieele overwinning schreef Bourjade o.m. het volgende:

„Op dien dag patrouilleerden wij met 5 Nieuports tusschen Munster en Than. Diep beneden me stond een groote kabelballon in de lucht. Zonder teveel bij mijn kameraden ten achter te blijven, hield ik den gasworst goed in het oog. Toen ik er dicht boven was, besloot ik het ding aan te vallen. Ik zette mijn Nieuport op zijn neus... dook... en stortte mij op mijn prooi... Dat was een zware minuut! In mijn borst voelde ik hevige schokken. Mijn motor hoorde ik niet meer, alleen maar het huilen en fluiten veroorzaakt door den val van mijn vliegtuig. Ik keek snel aan beide kanten naar mijn draagvlakken en zag gelukkig niets abnormaals, de hoogtemeter liep terug, maar toch te langzaam naar mijn zin.

Daar recht onder me staat de kabelballon... Hij komt op me af... wordt grooter... heel snel! Nu opgelet! Een druk... en mijn machinegeweer laat in rateltempo zijn kort, vinnig pom-pom-pom-pom-pom hooren. Ik schiet zonder bepaald te mikken. Het groote gaslichaam waarop het zwarte kruis prijkt, het Duitsche herkenningsteeken, is alles wat ik zie... Dan ineens een zwenking, en volgas weg.

„Aandachtig inspecteer ik mijn vliegtuig. Alles schijnt in orde te zijn, de motor loopt naar wensch, de stuurorganen werken normaal. De hoogtemeter stelt me gerust. Ik ben afgezakt tot 700 Meter.

„En de ballon?.... Heb ik gemist? Neen! Welk een voldoening! Boven het donkere zwarte lichaam lekt een kleine vlam. Die snel grooter wordt. In luttele seconden is de ballon een en al vlam... Ik kijk scherp uit naar de vijandelijke vliegtuigen, maar nergens een stip. Alleen de lichtende patronen der Duitsche mitrailleurs die op mij worden gericht, laten, laag onder me, hun rookend spoor achter. Hier en daar ontploffen granaten. Maar het zijn slechte schutters."

Al spoedig ontpopt „pater Bourjada", zooals hij in de escadrille reeds „bij voorbaat" wordt genoemd, zich voor den vijand als een der meest gevreesde ballonjagers van het Westelijk front. Zijn werk is niet makkelijk. Integendeel! Steeds weer moet hij op betrekkelijk geringe hoogte boven het front dalen, zwaar bestookt door mitrailleurs en kanonnen. Maar Bourjade specialiseert zich in het vak, heeft zijn eigen trucjes, zijn handigheidjes om den vijand te misleiden. Soms daalt hij tot 300 Meter.

Dan krijgt Bourjarde een Spad-jachtvliegtuig. Na eerst een drietal weken op de schietschool van Cazaux te hebben doorgebracht, wordt père Bourjade naar Campagne gedirigeerd, waar hij aanstonds de ballon-jagerij hervat. Verscheiden kameraden vergezellen hem, willen zien hoe „de pater" het oogenschijnlijk zoo makkelijk met de vanaf den grond stevig verdedigde gasworsten klaar speelt. Ze pogen hem te volgen, maar die snelle lang voortgezette duikvluchten van uit 4000 Meter tot binnen het bereik der ratelende mitrailleurs zijn bijna allen te machtig. Op 5 Juni krijgt Bourjade het Legioen van Eer; gedurende 4 maanden wordt zijn naam 6 maal eervol vermeld.

Waarom Bourjade zich specialiseerde in het vellen van kabelballons? Men zegt, dat het hem heel zwaar viel te moeten dooden, zelfs ter verdediging van den vaderlandschen bodem. Door echter uitsluitend kabelballons aan te vallen, ontnam Bourjade den vijand een waardevol verkenningsmiddel, zoodat hij het Fransche leger groote diensten bewees en intusschen gaf hij den vijandelijken waarnemers toch een kans, door het hun parachutes af te springen, zich het leven te redden. Peyriller, de schrijver van het boek „Le pilote de Sainte Thérèse Bourjade", ontkent dit echter ten stelligste en zegt dat Bourjade vocht en zijn plicht deed gelijk elk ander soldaat.

Begin Juli 1918 velt Leon in enkele dagen 2 ballons en 1 vliegtuig, terwijl hij in de tweede helft van dezelfde maand binnen 8 dagen 6 duitsche kabelbalons uit de Franschen hemel schiet. Dikwijls keert hij terug zijn machine vol kogelgaten. Maar zelfs blijft hij steeds als door wonder gespaard. Wel wordt hij in Augustus bij een van zijn aanvallen gewond, naar spoedig is hij weer hersteld. Een enkelen keer komt hij met doorgeschoten vleugelstijlen terug en in Augustus beleefd hij het avontuur, dat zijn motor boven vijandelijk gebied blijft stilstaan. Maar père Bourjade verliest zijn tegenwoordigheid van geest niet, zet den Spad op zijn neus en duikt giereed fluitend omlaag, om zoo door den luchtweerstand zijn schroef weer aan het draaien te krijgen en den motor weer op gang te brengen. Hetgeen gelukt!

Als op 11 November 1918 het bericht van den wapenstilstand Bourjade bereikt, kijkt hij een oogenblik stil voor zich uit en zegt met zijn diepe, zware stem: „Dus die waanzin van ballons jagen onder het vuur van 'n paar dozijn mitrailleurs is afgeloopen.

Ja, het was afgeloopen. Met bijna 255 vlieguren boven het front, 67 luchtgevechten, 26 officieele luchtoverwinningen, die volgens zijn kameraden wel op 40 zijn te stellen en 10 maal een eervolle vermelding in de communiqué's, eindigde voor Bourjade de oorlog.

Eerst nog een bedevaart naar Lisieux om zijn decoraties als „ex voto" in de Carmel-kapel achter te laten, toen keerde Bourjade naar Freiburg terug om zijn studies te voleindigen. Daar op het Seminarie was het, dat hij zich het officierkruis van het Legioen van Eer door den voor deze plechtigheid uit Bern overgekomen Franschen militairen attaché op de soutane zag gespeld.

In Juli 1921 vertrok Bourjade als missionaris naar Britsch Nieuw-Guinea, om daar te arbeiden voor het zieleheil der Papoea's. En daar te sterven. Al heel spoedig. Want de man die de geheelen wereldkrijg had meegemaakt in de eerste rijen, die de eerste helft ervan in de loopgraven had gestaan en in de tweede helft in het luchtruim van Champagne en Aisne de schrik der vijandelijke vuurleiding was geweest, hij stierf op 22 October 1924 op het verre Yule Island, aan een zware ziekte.

Leon Bourjade werd slechts 35 jaar.

Was Pasteur een moordenaar?

In „Uitkomst", het orgaan van den Nederl. Bond tot Bestrijding van Vivisectie" en van de „Nederlandsche Vereeniging voor Natuurgeneeswijze." staat een beschouwing over het boek van Axel Munthe. De Geschiedenis van San Michele. In dit boek komt genoemde Munthe, een Zweedsche arts, te spreken over vivisectie en over Pasteur. In „Uitkomst" waren vroeger de anti-vivisectionisten „fel te keer gegaan tegen Pasteur en zijn instituut". Maar wat die dokter hun nu vertelt, vinden ze in Pasteur zóó mooi en zóó edel dat ze volkomen met hem verzoend zijn en zelfs bewondering voor hem zijn gaan voelen

Waarmee heeft de Zweed deze verandering in de gemoederen der dierenvrienden teweeg gebracht? Door Pasteur voor te stellen als iemand, die veel van honden hield en alles deed, om hun lijden te verzachten en zelfs om het leven te houden.

Dit zal elk weldenkend mensch in in hem goedkeuren. Er is echter nog iets anders. „Ik heb, — aldus Munthe — in het Institut Pasteur het eerste stadium meegemaakt van den langen strijd tusschen de wetenschap en die vreeselijke ziekte (de hondsdolheid). maar ik ben ook getuige geweest van de overwinning op het eind. Die was duur gekocht. Hecatomben van honden moesten ten offer worden gebracht en misschien zelfs eenige menschenlevens... Ik was getuige van de negatieve resultaten en zag vele menschen sterven voor en na de behandeling volgens de nieuwe methode. Pasteur werd heftig aangevallen, niet slechts door allerlei soort ontwetende maar welmeenende hondenvrienden, maar ook door velen onder zijn eigen collega's; hij werd er van beschuldigd door zijn vaccinden dood van verscheidene zijner patiënten te hebben veroorzaakt".

Heeft hij proeven met menschen genomen? Het staat er niet letterlijk: maar het wordt toch wel te verstaan gegeven.

Munthe vertelt echter nog iets, dat aan duidelijkheid niets te wenschen overlaat. Zes Russische boeren waren door dolle wolven gebeten en werden door den Czaar naar Pasteur toegestuurd. „Drie dagen later waren ze allemaal dol. Hun gehuil was door het heele Hotel-Dieu te hooren, ja zelfs op de Place Notre-Dame, zooals werd verteld. Het heele ziekenhuis was in beroering... Tillaud, die midden onder een operatie een boodschap had gekregen, kwam hard de zaal inloopen... Hij ging naar Pasteur toe en legde zijn hand op diens schouder... Dienzelfden avond overlegden deze twee mannen wat gedaan kon worden.

Er zijn niet veel menschen, die weten, welk besluit genomen werd, maar het was het eenige besluit, dat goed was en het deed hun beiden eer aan. Den volgende ochtend was alles daar binnen stil. Gedurende den nacht waren de mannen aan een pijnloos einde geholpen".

Dus zes moorden!

Als die Zweed niet liegt, kan onze apologetiek den grooten Pasteur van haar lijstje wel schrappen!

Steunt het Apostolaat der Zee